

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**АНАЛІЗ ПРОПОЗИЦІЇ ЗАКЛАДІВ ТИМЧАСОВОГО РОЗМІЩЕННЯ
ЦЕНТРАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО МІКРОРЕГІОНУ
ЗАКАРПАТТЯ НА ОСНОВІ СИСТЕМИ БРОНЮВАННЯ
BOOKING.COM**

СУРНЯК КЛАВДІЯ ЗОЛТАНІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма 242 Туризм

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ

ст.викладач

Завідувач кафедру _____ : **МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ**

кандидат географічних наук, доцент

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2021 року

Протокол № _____ / 2021

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота

**АНАЛІЗ ПРОПОЗИЦІЇ ЗАКЛАДІВ ТИМЧАСОВОГО РОЗМІЩЕННЯ
ЦЕНТРАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО МІКРОРЕГІОНУ
ЗАКАРПАТТЯ НА ОСНОВІ СИСТЕМИ БРОНЮВАННЯ
BOOKING.COM**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

СУРНЯК КЛАВДІЯ ЗОЛТАНІВНА

Освітня програма 242 Туризм

Науковий керівник: **ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ**

ст. викладач

Рецензент: **БЕРГХАУЕР ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ**

кандидат географічних наук, доцент

Берегове
2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1. РОЗДІЛ. ЗАГАЛЬНА ТА ТУРИСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОДИНИЦЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО МІКРОРЕГІОНУ ЗАКАРПАТТЯ	10
1.1. Вплив процесу децентралізації на адміністративно-територіальний устрій Закарпаття.....	10
1.2. Загальна характеристика та туристичні ресурси Мукачівського району.....	12
1.2.1. Загальна характеристика	12
1.2.2. Туристичні ресурси	14
1.3. Загальна характеристика та туристичні ресурси Ужгородського району.....	16
1.3.1. Загальна характеристика	16
1.3.2. Туристичні ресурси	18
1.4. Загальна характеристика та туристичні ресурси Іршавського району.....	20
1.4.1. Загальна характеристика	20
1.4.2. Туристичні ресурси	22
1.5. Райони, як одиниці туристичного мікрорегіону.....	23
2. РОЗДІЛ. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ	25
3. РОЗДІЛ. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ЗАКЛАДІВ ТИМЧАСОВОГО РОЗМІЩЕННЯ ОДИНИЦЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО МІКРОРЕГІОНУ ЗАКАРПАТТЯ.....	28
3.1. Заклади тимчасового розміщення у Мукачівському районі.....	28
3.1.1. Заклади розміщення в населених пунктах та їх види.....	28
3.1.2. Реєстраційний рік закладів на booking.com	29
3.1.3. Загальна місткість та номерний фонд	30
3.1.4. Можливості додаткового ліжка.....	32
3.1.5. Ціни на стандартні двомісні номери	32
3.1.6. Послуги та обладнання номерів / апартаментів	34
3.1.7. Можливості для паркування	37
3.1.8. Мови обслуговування та способи оплати	37
3.1.9. Огляд часу заїзду та виїзду.....	39
3.1.10. Онлайн оцінки відвідувачів.....	39
3.2. Заклади тимчасового розміщення в Ужгородському районі.....	42
3.2.1. Заклади розміщення в населених пунктах та їх види	42

3.2.2. Реєстраційний рік закладів на booking.com.....	44
3.2.3. Загальна місткість та номерний фонд.....	45
3.2.4. Можливості додаткового ліжка.....	47
3.2.5. Ціни на стандартні двомісні номери	47
3.2.6. Послуги та обладнання номерів / апартаментів	49
3.2.7. Можливості для паркування.....	51
3.2.8. Мови обслуговування та способи оплати.....	51
3.2.9. Огляд часу заїзду та виїзду.....	52
3.2.10. Онлайн оцінки відвідувачів	53
3.3. Заклади тимчасового розміщення в Іршавському районі.....	55
3.3.1. Заклади розміщення в населених пунктах та їх види.....	55
3.3.2. Реєстраційний рік закладів на booking.com	56
3.3.3. Загальна місткість та номерний фонд.....	56
3.3.4. Можливості додаткового ліжка.....	57
3.3.5. Ціни на стандартні двомісні номери	57
3.3.6. Послуги та обладнання номерів / апартаментів	58
3.3.7. Мови обслуговування та способи оплати.....	59
3.3.8. Огляд часу заїзду та виїзду.....	60
3.3.9. Онлайн оцінки відвідувачів	60
ПІДСУМКИ	61
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ	69
РЕЗЮМЕ.....	70
ДЕКЛАРАЦІЯ	71
ПОДЯКА.....	72
ДОДАТКИ	73

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Földtudományi és Turizmus Tanszék

A KÁRPÁTALJAI KÖZPONTI TURISZTIKAI MIKRORÉGIÓ KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELY-KÍNÁLATÁNAK ELEMZÉSE A BOOKING.COM SZÁLLÁSFOGLALÓ RENDSZER ALAPJÁN

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: SZURNYÁK KLAUDIA

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 242 Turizmus

Témavezető: TÓTH ATTILA

adjunktus

Recenzens: DR. BERGHAUER SÁNDOR

a földrajztudományok kandidátusa, docens

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	8
1. FEJEZET. A KÖZPONTI TURISZTIKAI MIKRORÉGIÓ EGYSÉGEINEK ÁLTALÁNOS ÉS IDEGENFORGALMI JELLEMZÉSE	10
1.1. A decentralizációs folyamatok hatása Kárpátalja közigazgatási felosztására	10
1.2. A Munkácsi járás általános jellemzése és turisztikai erőforrásai	12
1.2.1. Általános jellemzés	12
1.2.2. Turisztikai erőforrások	14
1.3. Az Ungvári járás általános jellemzése és turisztikai erőforrásai	16
1.3.1. Általános jellemzés	16
1.3.2. Turisztikai erőforrások	18
1.4. Az Ilosvai járás általános jellemzése és turisztikai erőforrásai.....	20
1.4.1. Általános jellemzés	20
1.4.2. Turisztikai erőforrások	22
1.5. A járások, mint komplex turisztikai mikrorégió alkotóelemei	23
2. FEJEZET. A KUTATÁS MÓDSZERTANA.....	25
3. FEJEZET. A KÖZPONTI TURISZTIKAI MIKRORÉGIÓ EGYSÉGEINEK KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELY-KÍNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA.....	28
3.1. Szálláshelyek a Munkácsi járásban.....	28
3.1.1. A településeken létesített szálláshelyek száma és típusai.....	28
3.1.2. A járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on.....	29
3.1.3. A szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának vizsgálata	30
3.1.4. Pótágyazási lehetőségek	32
3.1.5. Standart kétszemélyes szobák árainak vizsgálata.....	32
3.1.6. Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások.....	34
3.1.7. Parkolási lehetőségek	37
3.1.8. Beszélt nyelvek és fizetési módok	37
3.1.9. A be- és kijelentkezések időpontjai	39
3.1.10. Online vendégértékelések és minősítések	39
3.2. Szálláshelyek az Ungvári járásban	42
3.2.1. A településeken létesített szálláshelyek száma és típusai.....	42
3.2.2. A járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on.....	44

3.2.3. A szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának vizsgálata	45
3.2.4. Pótágyazási lehetőségek	47
3.2.5. Standart kétszemélyes szobák árainak vizsgálata.....	47
3.2.6. Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások.....	49
3.2.7. Parkolási lehetőségek	51
3.2.8. Beszélt nyelvek és fizetési módok.....	51
3.2.9. A be- és kijelentkezések időpontjai	52
3.2.10. Online vendégértékelések és minősítések	53
3.3. Szálláshelyek az Ilosvai járásban.....	55
3.3.1. A településeken létesített szálláshelyek száma és típusai	55
3.3.2. A járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on.....	56
3.3.3. A szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának vizsgálata	56
3.3.4. Pótágyazási lehetőségek.....	57
3.3.5. Standart kétszemélyes szobák árainak vizsgálata.....	57
3.3.6. Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások.....	58
3.3.7. Beszélt nyelvek és fizetési módok.....	59
3.3.8. A be- és kijelentkezések időpontjai	60
3.3.9. Online vendégértékelések és minősítések	60
KÖVETKEZTETÉSEK.....	61
ÖSSZEFOGLALÁS	63
FELHASZNÁLT FORRÁSOK JEGYZÉKE	65
ÁBRÁK JEGYZÉKE	69
PE3IOME.....	70
NYILATKOZAT	71
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	72
MELLÉKLETEK.....	73

BEVEZETÉS

A Munkácsi és Ungvári járás előnyös földrajzi fekvésüknek köszönhetően kiemelkedő szerepet játszanak a megye gazdasági életében, így a turizmusában is. Számos olyan turisztikai terméket találunk az adott járások területén, amelyek mind járási, megyei és országos tekintetben is egyedinek számítanak. A Munkácsi és Ungvári járások mellett Kárpátalja Központi turisztikai mikrorégiójának szerves része az Ilosvai járás, amely bár nem tartozik az idegenforgalmilag frekventált területek közé, mégis rendelkezik látnivalókkal. A járások épített kulturális örökségei közül érdemes kiemelni a Munkácsi várat, az Ungvári várat és a skanzent, a Beregváron található Schönborn-vadászkastélyt, a Nevickei várat valamint a csernekhegyi Szent Miklós női kolostort, és a városok egyéb szépségeit. Kimondottan a téli sportok kedvelőinek lett létrehozva a Munkáctól északra, a Szinyák hegységben található Kékesfüreden üzemelő síközpont, mely minden évben szeretettel várja a síelni vágyókat. Azokat, akik az egészségükért szeretnének tenni valamit, számos szanatórium fogadja a járások területén, többek között a már megnevezett Beregváron is. Akik szeretnek kirándulni és szeretik a természetet, azoknak kitűnő kikapcsolódási és túrázási lehetőséget nyújt a Borzsa folyó völgyében található Elvarázsolt vidék Nemzeti Park. A járásokban rendezett fesztiválokról sem érdemes megfeledkezni, hiszen jelentős vonzerőt képeznek.

Ezek csak néhány olyan látnivaló/programok a sok közül, amelyek várják az ide érkezőket, kiknek száma évről évre egyre csak növekszik. Ennek kapcsán felmerül a kérdés, hogy ezek az emberek hol, hogyan és milyen körülmények között szállnak meg, milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe és ezzel párhuzamosan pedig az, hogy mit tud a terület nyújtani és a vendégek miből tudnak válogatni.

Ebből kifolyólag a munkánk célja Kárpátalja Központi turisztikai mikrorégiójához tartozó járásokban létesült kereskedelmi szálláshelyek kínálatának felmérése, vizsgálata, következtetések levonása és összesítő értékelés létrehozása a www.booking.com weboldalon található adatok segítségével.

Az utóbbi években már foglalkoztak hasonló turisztikai témákkal, mint például: Gajdos Rudolf „Munkács város turista vonzerőleltára” című szakdolgozatában (2007) olvashatunk Tóth Attila, Fodor Gyula és Berghauer Sándor együttesen végzett kutatása, „Munkács turisztikai potenciáljának vizsgálata a kereskedelmi szálláshelyek létszámának statisztikai adatai és a booking.com rendszer adatainak összehasonlítása”(2017) áll a legközelebb a szakdolgozat tematikájához, mely a térségben található szálláshelyek számát és

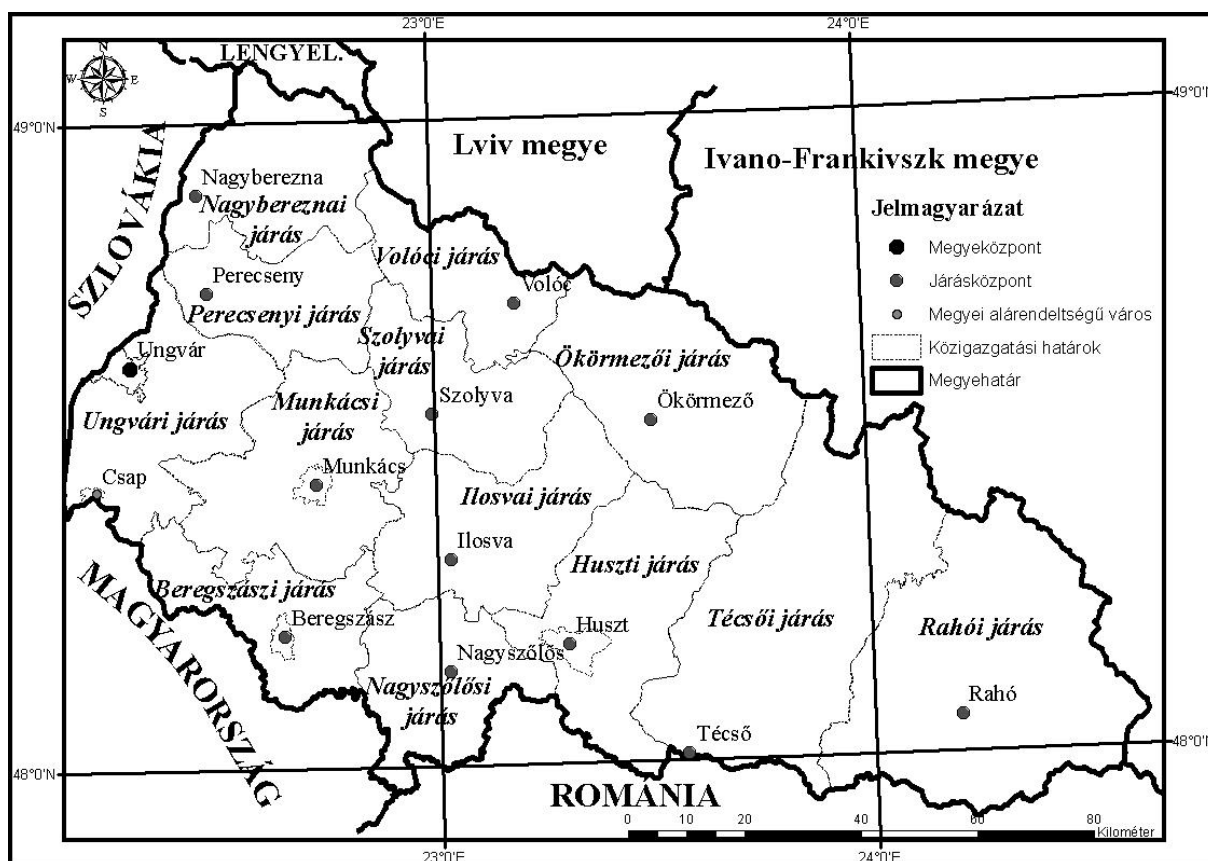
befogadóképességét tanulmányozta. Tarpai József „A természeti és társadalmi erőforrások szerepe Kárpátalja turizmusfejlesztésében és hatása a területfejlesztésre” (2013) című PhD értekezésében vizsgálta Kárpátalja turisztikai térségeit, amelyekbe természetesen beletartoznak a szakdolgozatunkban vizsgált járások is. Fontos az ilyen jellegű munkák megírása, a kutatások által könnyebben meg lehet határozni a megye szálláshely kapacitását.

A kutatás elvégzéséhez szükséges adatokat a booking.com weboldal, szakirodalmi és különböző internetes források, továbbá szakmai tanulmányok adatainak feldolgozásával fogjuk megkapni. A kereskedelmi szálláshelyekről összesítő táblázatot készítünk, melyben többek között szerepel a szállás neve, típusa, címe, férőhelyeinek száma és népszerű szolgáltatásai. A táblázat alapján pedig átfogó elemzést készítünk. Az elemzés végeredményeként kapott adatok jó alapanyagul szolgálnak további kutatások elvégzéséhez.

I. FEJEZET. A KÖZPONTI TURISZTIKAI MIKRORÉGIÓ EGYSÉGEINEK ÁLTALÁNOS ÉS IDEGENFORGALMI JELLEMZÉSE

1.1. A decentralizációs folyamatok hatása Kárpátalja közigazgatási felosztására

Az 1998-as évi közigazgatási felosztás szerint Kárpátalja 13 járásra és 5 megyei jogú városra volt felosztva: Beregszászi járás, Huszti járás, Ilosvai járás, Munkácsi járás, Nagybereznai járás, Nagyszőlősi járás, Ökörmezői járás, Percsenyi járás, Rahói járás, Szolyvai járás, Técsői járás, Ungvári járás, Volóci járás, továbbá Beregszász, Csap, Huszt, Munkács és Ungvár városok (KOVÁCS 1999).

1. ábra: Kárpátalja 1998-2020

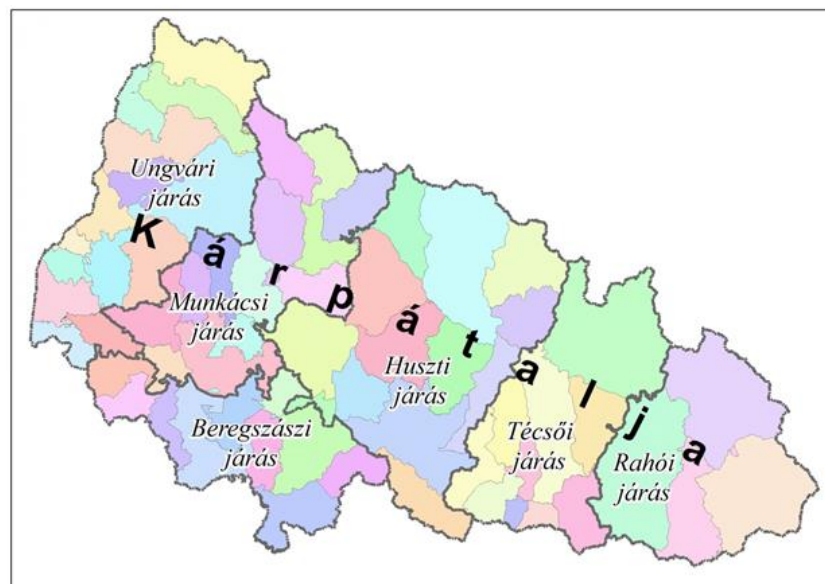
Forrás: Tóth A., 2017

Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa 2015-ben elfogadta az Önkormányzatok önkéntes egyesüléséről szóló törvényt (Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»), ezzel egyfajta ukrán közigazgatási reform (decentralizációs reform) is elkezdődött.

A reform következtében a helyi városi és falusi önkormányzatoknak ún. kistérségbe (hromada, OTT) kellett szerveződniük ([HTTPS://HODINKAINTEZET.UZ.UA/DECENZALIZACIO-KARPATALJAN/](https://hodinkaintezet.uz.ua/decenzalizacio-karpataljan/)).

Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa 2020. július 17-én megszavazta „A járások létrehozásáról és megszüntetéséről” szóló rendeletet, ezzel a jogi szabályozás befejeződött. Ukrajna 490 járása megszűnt, helyette 136 új járás alakult meg.

Kárpátalja 13 járásából 6 járás (Ungvári, Munkácsi, Beregszászi, Huszti, Técsői és Rahói) maradt, az eddig meglévő 337 helyi önkormányzat 64 kistérségbe szerveződött.

2. ábra: Kárpátalja napjainkban

Forrás: <https://hodinkaintezet.uz.ua/decenzalizacio-karpataljan/>

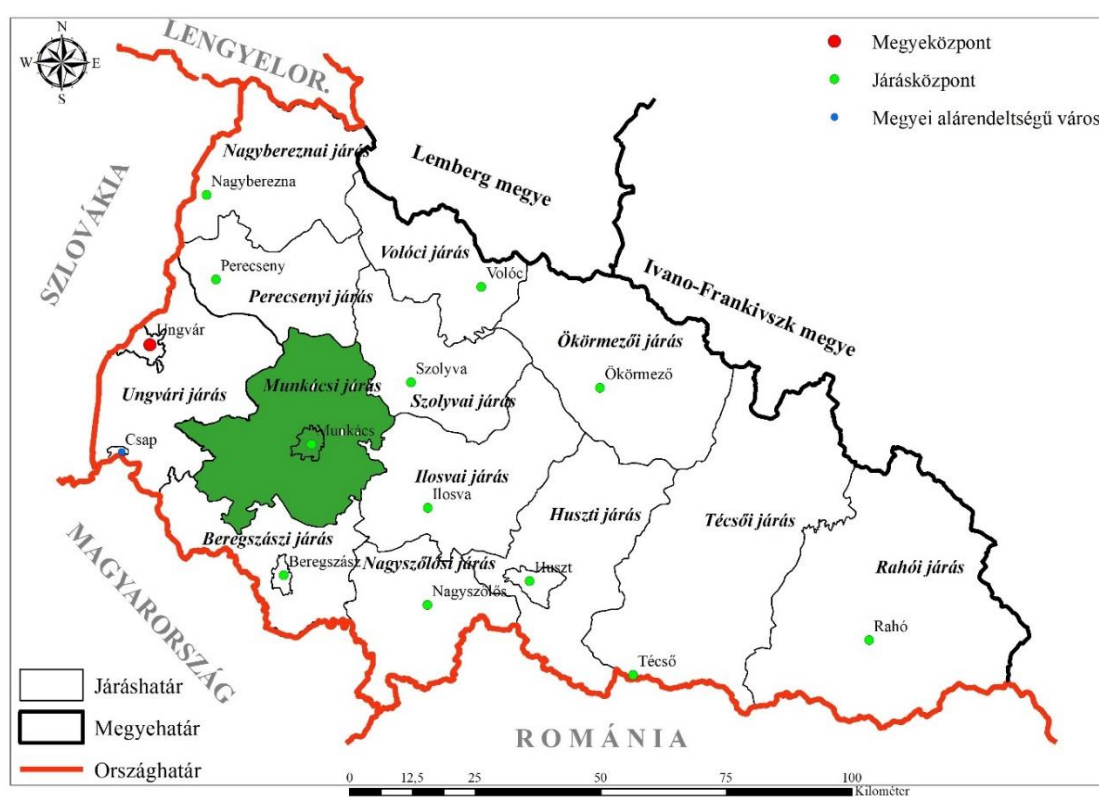
A többségében magyarok lakta területeken: a Beregszászi járásban Beregszász, Bátyú, Nagybereg, Nagybégány, Mezőkaszony, Tiszaújlak és Tiszapéterfalva központtal, az Ungvári járásban pedig Nagydobrony, Szürte és Csap központtal alakultak meg a kistérségek ([HTTPS://KARPATHIR.COM/2020/06/06/VEGLEGESITETTEK-KARPATALJA-KOZIGAZGATASI-FELOSZTASANAK-TERVET/](https://karpathir.com/2020/06/06/veglegesitettek-karpatalja-kozigazgatasi-feosztasanak-tervet/)).

A kutatás szervezési időszaka még a decentralizációs folyamatok előtt vette kezdetét, ezért a munkánkban a régi közigazgatási felosztás alapján dolgoztunk.

1.2. A Munkácsi járás általános jellemzése és turisztikai erőforrásai

1.2.1. Általános jellemzés

„Kárpátalja turizmusának legfejlettebb területe a változatos idegenforgalmi lehetőségeket kínáló Munkácsi járás, hiszen megyei szinten ember alkotta vonzerői, egészségturizmusa és a kereskedelmi szálláshelyekkel, illetve utazási irodákkal való ellátottsága is kiemelkedő.” (BERGHAUER 2012B). A turisztikai színvonalat erősítik a kulturális-épített örökségek és természeti kincsek, amelyeket a legtöbbször keresik fel az ide érkező turisták.

3. ábra: A Munkácsi járás elhelyezkedése

Forrás: Saját szerkesztés

A Munkácsi járás Kárpátalja nyugati részén fekszik, területét nyugatról az Ungvári járás, délről a Beregszászi, keletről az Ilosvai, északkeletről a Szolyvai, északról a Perecsenyi járás határolja. A járás területe 1,1 ezer négyzetkilométer, ami az egész megye területének 8,6%-át jelenti. A Munkácsi járás területén 86 falu, két városi típusú település és Munkács megyei alárendeltségű város található. Többségben vannak az ezer fő alatti népességű kistalvok

és törpefalvak. A térség települési hierarchiájában egyértelműen Munkács dominál. A városhoz szervesen kapcsolódnak az agglomerációt alkotó falvak (MOLNÁR D. 2009).

A Munkácsi járás megyénk egyik legsíkabb járása (átlagmagassága 246,5 méter), területének mintegy 70 %-a 200 méter alatti magassággal rendelkezik. Domborzatilag a járás két részre tagolódik: a délnyugati része lapos síkság, az Alföld peremét képező Kárpátaljai-alföldhöz tartozik, míg az északkeleti része domb- és hegyvidék. Északon a Vulkáni-vonulathoz tartozó Szinyák hegyláncai képeznek természetes határt a Perecsenyi és a Szolyvai járással egészen a Latorca völgyéig. A Szinyáktól délre terül el a Makovica vonulat, amely az Ungvári járás határától Kölcsey településig húzódik. Keletre haladva a Latorca bal partján, a járás keleti részét a Borló-Gyil-vonulat határolja. A legmagasabb csúcsok ezer méter körüli magasságig emelkednek (Dunavka 1018 m, Dehmanov 1017 m) (MOLNÁR D.2009).

A Munkácsi járás területét egy nagy és számos kisebb folyó érinti. A legnagyobb a Latorca folyó, amely északkeleti irányból a Szolyvai járás felől lép be a járás területére és Munkácsnál lép ki a hegyek közül, ezzel a járást északi és déli részre osztja. A Latorca legjelentősebb mellékfolyója a járásban a Viznica, amely a Szinyákban ered és Munkács határában torkollik bele. További mellékfolyók a Matekovica (amely szintén a Szinyákban ered), ill. a Sztara és a Poluj, amelyek a Makovicában erednek. Az alföldi részt a 20. századi vízrendezési munkálatok eredményeként kisebb-nagyobb csatornák sűrű hálózata szeli át, köztük a legjelentősebb a Szernye és a Fekete-víz. Az állóvizeket mesterséges víztározók képviselik, mint pl. a Fornosi-, Kisalmási- és Pisztraházi-víztározók (MOLNÁR 2009).

A természetközeli állapotú növényzet inkább csak a hegyvidéken maradt fenn, a negatív antropogén hatások következtében jelentős károsodást szenvedett a járás növény állománya. A terület erdőborítottsága 29%, de a síkvidéken ez csupán 15%. A fafajtaik közül a tölgy (a síkvidéken a kocsányos, az alacsonyabb hegyvidéken a kocsánytalan), a magasabb térszíneken a bükk és a fenyő dominálnak. A járás teljes erdészeti területe 41 650 ha. A járás területén 20 természetvédelmi objektum található (MOLNÁR 2009; [HTTPS://ZAKARPAT-RADA.GOV.UA/MAPA-ZAKARPATTYA/MUKACHIVSKYJ-RAJON/](https://zakarpat-rada.gov.ua/mapa-zakarpattya/mukachivskyj-rajon/)).

A legtöbb növényfajt (317 faj) Munkács területéről jegyezték fel. 85 védett növényfajt említ a szakirodalom, melyek közül 14 faj megtalálható az IUCN listában.

A Munkácsi járás legnagyobb és legváltozatosabb halállománya a Latorca folyóban található, amelyben úszkál harcsa, süllő, jászkeszeg, márna, telény, paduc, kecsge, domolykó és pisztráng is ([HTTPS://WWW.KARPATINFO.NET/DOSSZIE/LATORCA](https://www.karpatinfo.net/dosszie/latorca)).

A Munkácsi járás népessége a 2018-es adatok szerint 100.382 fő, továbbá 85.238 fő Munkács megyei alárendeltségű város népessége. Nemzetiségileg vegyesen lakott terület. Az

ukrán többség mellett jelen van a magyar ajkú lakosság is a járás délnyugati részén, amelyek túlnyomó többsége hét településen él: Dercen, Csongor, Szemye, Barkaszó, Fomos, Izsnyéte és Beregrákos. Sok településen fordul elő jelentős számú cigány közösség, a legnagyobbak Szemyén és Barkaszón. Néhány Munkács környéki faluban, így Póсахázán, Felsőkerepecen és Alsóschönborn-ban német kisebbség képviselteti magát (ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ 2018; MOLNÁR D. 2009).

A térség fő ipari központja Munkács. A termelésben az építőanyag-ipar, a bútorgyártás és a gépgyártás játssza a vezető szerepet. Legjelentősebb üzeme a multinacionális Flextronix vállalat munkácsi leányvállalatai. Fontos szegmense a város iparának a bútorgyártás. Fejlett az élelmiszeripar is, képviselői az ágazatnak a munkácsi sörgyár és az édességgyár. A könnyűiparban a munkácsi ruhagyár említendő meg.

A járás fontos szerepet tölt be a mezőgazdaságban, 36 ezer ha szántóföld található területén. Legnagyobb vetésterülete a búzának, a kukoricának, az egyéb szemeseknek és a takarmánynövényeknek van. A járás északnyugati részeire benyúlik az ungvár-szerednyei borvidék keleti része, amely egyike a történelmi Magyarország fehérbor-vidékeinek. Az állattenyésztés terén fő jövedelmét a tejtermelő szarvasmarhatartából, továbbá a sertés- és baromfitenyésztésből szerzi meg, ezekkel nagyrészt háztáji kisgazdaságok foglalkoznak (MOLNÁR D. 2009).

1.2.2. Turisztikai erőforrások

A Munkácsi járás erősen reprezentált az idegenforgalmi lehetőségek terén. Munkács, Beregvár, Beregszentmiklós és Kékesfüred értékes turisztikai látnivalókkal büszkélkedhetnek (TARPAI 2013).

Kárpátalja várai közül a legismertebb és turisták által leglátogatottabb, a Munkácsi vár, amely nemcsak Kárpátalja legismertebb műemléke, hanem történelmi és építészeti szempontból is a magyar kultúra egyik legértékesebb kincse (KOVÁCS 1999).

Történelmének legdicsőségesebb évei a Rákóczi családhoz, a II. Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharchoz és Zrínyi Ilonához fűződnek. A leghősiesebben Zrínyi Ilona védte meg a várat, ugyanis 10 ezer fős sereggel állt szemben a vár védelméért és függetlenségéért. A hős asszony emlékét ma a fellegvár udvarán egy szobor őrzi. A vár védelmi funkciókon túl a 18-19. században börtönként is funkcionált (KOVÁCS 1999; BERGHAUER 2012A).

A Munkácsi vár turisztikai célú hasznosítása a 20. század 70-es éveitől kezdődött meg. Sok érdekességet tartogat a látogatók számára: a fellegvárban megnyílt Néprajzi Múzeum, a

honfoglalást bemutató fényképkiállítás, a Petőfi emlékszoba és a Rákóczi kiállítás. A Helytörténeti Múzeum betekintést ad a vidék kő-, bronz- és vaskorszakába, illetve a Rákóczi szabadságharc és a 20. század történelmébe. Munkácsy Mihály festőművész tiszteletére emlékszobát rendeztek be (ELBE 2020, [HTTP://KARPATALJATURIZMUS.INFO/PRODUCT_INFO.PHP?PRODUCTS_ID=482](http://karpataljaturizmus.info/product_info.php?products_id=482)).

A Fejér-ház Munkács második kőépületeként épült, 1667-ben. „Sokáig a Rákóczi-uradalom központja volt. 1726-ban a ház a Schönborn család birtokába került. Az idők folyamán két koronás fő is megszállt a kastélyban: II. József és Ferenc József is (BUDAI–ELBE – TÓTH 2013).

A jelenlegi munkácsi Szent Márton plébániatemplomot, az egykori templom helyén építették 1904-ben. Első írásos említése 1333-ból való. Az évszázadok során az épület többször is leégett. A templomot fokozatosan átépítették, megerősítették, ennek ellenére állapota annyira leromlott, hogy inkább új templom építéséről döntöttek (BUDAI – ELBE – TÓTH 2013).

A kárpátaljai ruszinság legrégebbi vallási központja a Csernek-hegy lejtőjén a Latorca jobb partján található Szent Miklós-kolostor. Egyes feltételezések szerint a mai kolostor elődjét még I. András idejében, 1015 és 1065 között építették, azok a szerzetesek, akik I. Endre felségével, Anasztáziával jöttek Munkácsra. A kolostor épületegyüttese magába foglalja a templomot, a kolostort, a kerítést és a gazdasági épületeket. 1947-ig férfi kolostorként működött, 1947-1989 között pedig apácázárda működött itt (KOVÁCS 1999; BUDAI – ELBE – TÓTH 2013).

Munkáctól 10 kilométerre a Latorca jobb partján fekszik Beregszentmiklós. Itt található a vidék egyik legjelentősebb műemléke, a 15. század elején épült reneszánsz stílusú várkastély. A középkori várkastély az Ungvár-Huszt védelmi rendszert erősítette és a beregszentmiklósi uradalom központja volt. 1649-ben a kastélyt III. Ferdinánd Lónyai Zsigmondnak és örököseinek adományozta. 1726-ban III. Károly a kastélyt a Schönborn családnak ajándékozta. A beregszentmiklósi várkastély többszöri átépítés után nyerte el végső formáját ([HTTP://WWW.KARPATALJATURIZMUS.HU/INDEX.PHP?P=H&A=55](http://www.karpataljaturizmus.hu/index.php?p=h&a=55)).

A Schönborn kastély Latorca völgyének egyik titokzatos kis településén, Beregváron található. A vidék legimpozánsabb kastélya Munkáctól 20 km-re, egy 50 hektáros nagyságú parkban áll. A 18. századi uradalmi ház helyén épült 1890-95 között angol Tudor féle stílusban, Zuilbrandt Gregersohn tervei alapján. Állítólag az asztronómia jegyében épült: 365 ablaka, 52 helyisége és 12 bejárata van. A kastély utolsó birtokosa, Schönborn Károly itt született és itt élt 1942-ig, míg a németek a háborús években kórházzá nem alakították át. 1948-tól a kastélyban szanatórium működik (HORVÁTH Z. - KOVÁCS 2002).

A járásban kiemelt szereppel bír a gyógyturizmus, de a domborzati adottságokból fakadóan a bakancsos turizmus fejlődéséhez is adottak a feltételek. A síturizmus kevésbé meghatározó jelentőségű, de szintén jelen van a térségben. A Munkácsi járásban a Szinyák Szanatórium mellett 900 méter hosszú sífelvonó üzemel. A térségben egyre nagyobb teret hódít a falusi turizmus. A Munkácsi járásban Kékesfüreden és Beregszentmiklóson fogadnak vendégeket. A fesztiválokról sem kell megfeledkeznünk, mivel az egyik legjelentősebb rendezvény a vidéken a Munkácsi Vörösborkifestivál (TARPAI 2013).

A megye ezen járásának területén az egészségturizmus az északkeleti, Szolyvai járással határos részen koncentrálódik. Az itt lévő Szinyák-hegység nem csak a síelők számára nyújt lehetőségeket, hanem egészségturizmusáról is ismert. Lábainál és környező vulkáni kiemelkedésein magukra hagyott romok, és büszkén virágzó várkastélyok régi dicsőségekről és kudarcokról, véres csatákról és építkező békeidőkről mesélnek (BERGHAUER 2012B; [HTTPS://HAZAJAROEGYLET.HU/HAZAJARO/SZINYAK-HEGYSEG-KORKEP-MUNKACS_TAJEKAN/](https://HAZAJAROEGYLET.HU/HAZAJARO/SZINYAK-HEGYSEG-KORKEP-MUNKACS_TAJEKAN/)).

A Munkácsi gyógy-és rekreációs övezet intézményei a megye egészségturisztikai fekvőhelyeinek 26 %-val rendelkeznek, ezek a létesítmények fogadják a vendégek 24%-át. A realizált vendégéjszakák száma 226 ezer, ami 22 %-ot jelent (BERGHAUER 2014).

„Fejlesztések terén prioritást élvező idegenforgalmi termékek közé tartozik az egészségturizmus, a falusi turizmus és a síturizmus.” (BERGHAUER 2013).

1.3. Az Ungvári járás általános jellemzése és turisztikai erőforrásai

1.3.1. Általános jellemzés

Az Ungvári járás Kárpátalja nyugati részén fekszik. Területét nyugatról Szlovákia, délnyugatról Magyarország, délről a Beregszászi, keletről a Munkácsi, északról a Perecsenyi járás határolja. Területe 890 km², központja Ungvár. A járás területének délnyugati részébe ékelődik be magyar határ menti Csap városa.

Domborzatilag a járás két részre tagolódik: a délnyugati fele lapos síkság, míg az északkeleti fele domb és hegyvidék. Északon a Vulkaní-vonulathoz tartozó Vihorlát hegyláncai nyúlnak be az Ung völgyéig, attól keletre pedig a vonulat a Makovicával folytatódik, amelynek gerince a járás északi határa mentén húzódik. Legmagasabb pontja a Dunavka-csúcs, amely 1018 méter magas (MOLNÁR 2009).

4. ábra: Az Ungvári járás elhelyezkedése

Forrás: Saját szerkesztés

Az Ungvári járás területén három nagyobb folyó halad keresztül: a Tisza, a Latorca és az Ung. Ezek közül a Tisza járás- és országhatár funkciókat is ellát. A Makovica déli lejtőiről kisebb patakok tartanak a Latorca irányába (Sztara, Vilja, Cigány). A legjelentősebb vízvezető csatornák a Csaronda és a Szemye. Az állóvizek közül megemlítendő az Andrászázi-víztározó.

A természetközeli állapotú növényzet itt is csak a hegyvidéken maradt fenn. A járás erdőborítottsága 25%-os, síkvidéken közel 10%-os. A fafajták közül leggyakoribb a tölgy, annak is két típusa (a síkvidéken a kocsányos, az alacsonyabb hegyvidéken a kocsánytalan), a magasabb térszíneken a bükk. A természetvédelmi objektumok közül a Nagydobronyi Vadvédelmi Rezervátum emelhető ki, amelyet a fácánok és az őzek szaporítására hoztak létre (MOLNÁR 2009).

Az Ungvári járás népessége 71 640 fő, Ungváré pedig 115 000. Nemzetiségi összetételét tekintve vegyesen lakott terület, az ukrán többség mellett a járás délnyugati részén élő magyarok egy nagy csoportja él. A magyar-ukrán nyelvhatár északnyugaton, a szlovák határnál kezdődik az Ungvártól délre fekvő települések által alkotott vegyesen lakott sávval. 33 olyan település található a járásban, amely többségében magyarok által lakott. Sok településen

él roma kisebbség, a legtöbben Szerednyén és Nagydobronyban. Néhány falu, így Szerednye, Órdarma és Mélykút szlovák kisebbségnek ad otthont ([HTTPS://KARPATALJALAP.NET/2019/08/11/UNGVAR-LAKOSSAGA-115-EZER-FO](https://karpataljalap.net/2019/08/11/ungvar-lakossaga-115-ezer-fo), MOLNÁR 2009).

Az Ungvári járás Kárpátalja leggazdagabb térsége. Fő ipari központja Ungvár. A város termelésében a gépgyártás játssza a vezető szerepet, amelyet a gépkocsi-villamosági kábelkötegeket is előállító villanymotorgyár és a gázközlőműgyár is képvisel. Fejlett az élelmiszeripar is, képviselője az ungvári konyakgyár és az őrdarmai malomüzem. A könnyűipart az ungvári ruhagyárak képviselik.

Mezőgazdaságát tekintve az Ungvári járásban, elsősorban a délnyugati, síksági területeken 30 ezer ha szántóföld található, ami a földalap 36%-át képezi a járásban. Legnagyobb vetésterülete a búzának, a kukoricának, valamint a különféle takarmányfüveknek van. Néhány településen intenzíven foglalkoznak zöldségtermesztéssel. Nagydobrony híres a paprikájáról és a burgonyájáról.

Az ungvár-szerednyei borvidék, egyike a történelmi Magyarország fehérborvidékeinek. Az állattenyésztés fő ágai a tejtermelő szarvasmarhatartás, a sertés- és baromfityenyésztés, amellyel nagyrészt a háztáji kisgazdaságokban foglalkoznak (MOLNÁR 2009).

1.3.2. Turisztikai erőforrások

A turizmus elsősorban célterülete Ungvár. Az ungvári váron és az abban helyet kapott múzeumokon kívül a görög katolikus székesegyház, az Árpád-kori gerényi rotunda (körtemplom) és a belváros építményei jelentik a főbb látnivalókat.

A munkácsi várral Kárpátalján csak az ungvári vár vetekedhet. A várat a 14. század elejétől négy évszázadon keresztül a Drugeth család birtokolta. Drugeth István a haditechnika korabeli követelményeinek megfelelően erősebb védőövvvel látta el a várat. A Drugeth család utolsó férfitagjának halála után, Bercsényi Miklósra és feleségére szállt a vár birtoklásának joga. II. Rákóczi Ferenc szoros barátságban állt Bercsényivel, ezáltal sokat tartózkodott a várban. Még Bercsényi idejében a fellegrát palotává alakították át, majd a 18. század végétől a görög katolikus papi szeminárium kapott helyet a várban. Ma a vár falai adnak otthont a Kárpátaljai Helytörténeti Múzeumnak és Képtárnak. A múzeum gazdag történeti, régészeti, népművészeti emlékekben. A várudvarban található az egykori vártemplom romjai (BERGHAUER 2012; HORVÁTH Z. – KOVÁCS 2002).

Az ungvári szabadtéri néprajzi múzeum (skanzen) létesítéséhez a 50-es évek végén - a 60-as években kezdték el a munkálatokat. Az előkészítés közel 10 évet vett igénybe. A

skanzen végül is 1970-ben nyitották meg. Legszebb épülete a Selesztórol áttelepített Szent Mihály görög katolikus fatemplom, mely 1777-ben épült ([HTTP://WWW.KARPATUTAZO.HU/LATNIVALOK/MUZEUMOK-TAJHAZAK/UNGVAR-UNGVARI-JARAS/UNGVARI-SZABADTERI-ES-NEPRAJZI-MUZEUM-SKANZEN](http://www.karpatutazo.hu/latnivalok/muzeumok-tajhazak/ungvar-ungvari-jaras/ungvari-szabadteri-es-neprajzi-muzeum-skanzen)).

A Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum Ungváron található, az egykori ungi Vármegyeháza épületében. A múzeumban közel 2000 nyugat-európai, orosz és ukrán művész festményei, grafikái és szobrai találhatók. Szintén a múzeumban őrzik az Ukrajna területén fellelhető legnagyobb darabszámú kollekciónak képviselő 19-20. századi magyar festők alkotásait, melyek Kárpátalja és Magyarország közös történelmi eseményeit örökítik meg ([HTTP://WWW.PAPRIKAWELLNESS.COM.UA/PROGRAMOK/LATNIVALOK/BOKSAY-JOZSEF-KARPATALJAI-MEGYEI-SZEPMUVESZETI-MUZEUM](http://www.paprikawellness.com.ua/programok/latnivalok/boksay-jozsef-karpataljai-megyei-szepmuveszeti-muzeum)).

A zsidóság meghatározó szerepet töltött be Kárpátalja polgárosodásában. 1794-ben az ungvári izraelita közösség felépítette első zsinagógáját, amely sajnos 1907-ben felégett egy tűzvészben. Az új zsinagóga tervét neves műépítészek készítették. 1944-ben itt gyűjtötték össze az Ungvár és környékbeli zsidókat a Moskovics-féle téglagyárba. 1944. május 16. és 30. között öt transzportban deportálták őket, túlnyomó többségük az auschwitzi megsemmisítő táborba került. A Holocaust és a kivándorlások után ma már csak kevés lélekszámú zsidó közösség maradt Kárpátalján. A háború után az ungvári nagy zsinagógát államosították, hangversenyerem céljára belső terét teljesen átalakították, főhomlokzatáról eltávolították az ötágú csillagot. Jelenleg a Kárpátaljai Filharmóniának ad otthont, hangversenyeremként működik ([HTTP://WWW.CSATOLNA.HU/HU/ERDEKES/ELBI/KARPATALJA/UNGVAR.HTM](http://www.csatolna.hu/hu/erdekes/elbi/karpatalja/ungvar.htm); [HTTPS://KARPATINFO.NET.UA/MUEMLEK-EPITMENY/300352-NAGYZSINAGOGA-EGYKORI-EPULETE-UNGVAR](https://karpatinfo.net.ua/muemlek-epitmeny/300352-nagyzsinaogoga-egykori-epulete-ungvar)).

Gerényben található építészeti szempontból az egyik legkülönlegesebb Árpád-kori templom, a gerényi rotunda (körtemplom). A szinte teljesen díszítetlen 11. századi körtemplomon néhány résablak található, ami valószínűleg az Árpád-korra utal. Az igazi különlegessége az, hogy bár kívül kör alakú, belül szabályos hatszöget formál. Hasonló kialakítással Európában nem építettek templomot, kivéve Magyarországon, ahol két ikertestvére is található (Karcván, Kiszomboron). A 20. században történt helyreállítás során újabb, Krisztust ábrázoló, 15. századi freskót tártak fel. A körtemplom oldalfalain a kezdőkép az „Angyali üdvözet”. Nagy részletességgel készült az „Utolsó vacsora”, ahol Jézus egész szenvedéstörténetét bemutatja a festő (HORVÁTH Z. – KOVÁCS 2002; DUPKA 2012).

Sokan keresik fel Ungvártól 12 km-re északra, az Ung festői völgyében emelkedő nevickei várat, amely az Uzsoki hágóhoz vezető utat őrizte az Ung partján. A várat Aba Amadé

nádor építette 1312 előtt. Ehhez a várhoz is több monda illetve legenda fűződik. A 14. század végéig a Drugeth család birtokolta. A 17. század közepétől nem funkcionál erődként, I. Rákóczi György erdélyi fejedelem ugyanis a Drugeth-családdal folytatott harcát követően leromboltatta. Azóta romokban hever. Később a környék egyik kedvelt kirándulóhelyévé vált. A szovjet időben ifjúsági táborok működtek a várhegy alatt, de ezek is hamar leépültek. A vár környékén ismét építkezés folyik (DUPKA 2012; BERGHAUER 2012B).

A szerednyei várat a templomos lovagrend építette a 13. században. 1380-tól a jánki pálos kolostor birtokolta hosszú évtizedeken át. Később a vár a Dobó család birtokába került. A vár a 18. század elejéig működött, fontos szerepet töltött be az Ungvárt Lemberggel összekötő kereskedelmi út védelmében. Később elvesztette jelentőségét, építményei a Rákóczi-szabadságharc után romlásnak indultak, újjáépítésükre már nem került sor (HORVÁTH Z. – KOVÁCS 2002; DUPKA 2012; [HTTPS://KARPATINFO.NET.UA/MUEMLEKEK/300330-SZEREDNYEI-VARROM](https://karpatinfo.net.ua/muemlekek/300330-szerednyei-varrom)).

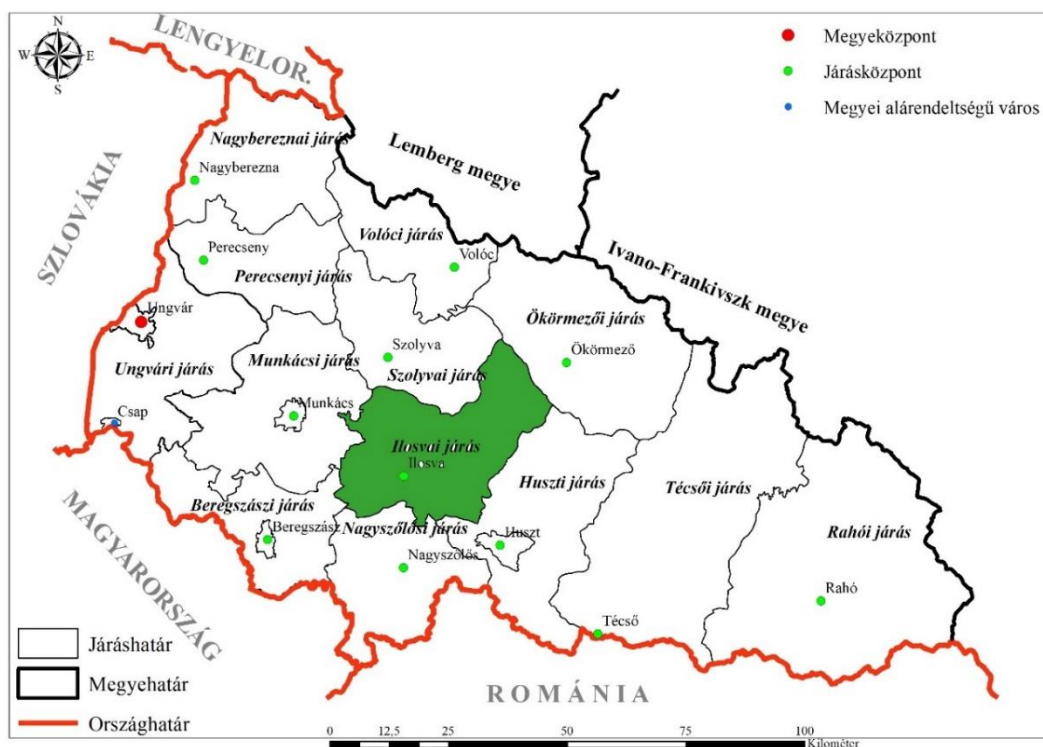
1.4. Az Ilosvai járás általános jellemzése és turisztikai erőforrásai

1.4.1. Általános jellemzés

Az Ilosvai járás Kárpátalja középső részén helyezkedik, csak a Kárpátaljához tartozó járásokkal határos: az Ökörmezői járással északkeleten, a Husztival délkeleten, a Beregszászival délnyugaton, a Nagyszőlősivel délen, nyugaton a Munkácsival, északon pedig a Szolyvai járással. Központja Ilosva városa (IZSÁK 2009, [HTTPS://MAPIO.NET/A/96682386/?LANG=HU](https://mapio.net/a/96682386/?LANG=HU)).

Az Ilosvai járás területén Ilosva városán kívül 47 település található. A járás nagyobb része a Borzsa-folyó völgyében húzódik, a Kárpátok előhegyeinél. Területe 0,9 ezer négyzetkilométer (TTP://WWW.KARPATALJATURIZMUS.HU/INDEX.PHP?P=H&A=75).

A járás területének délnyugati része a Kárpátaljai-alföldön található, északon, északkeleten és délkeleten alacsony-hegyvidéki táj a jellemző, amelyeknek egyik része a Kárpátok hegyvidékének Vihorlát-Gutini-gerincéhez, másik része a Havasok-gerincéhez tartozik. Legmagasabb pontja a Kis-Kakukk-hegy (1361 m). A járás ásványi kincsek területén viszonylag szegény. A legismertebb az iloncai és a kissarkadi barnaszén lelőhelyek.

5. ábra: Az Ilosvai járás elhelyezkedése

Forrás: Saját szerkesztés

A járásra jellemzők a kisebb vízfolyások, legjelentősebb a Borzsa és legnagyobb mellékfolyója az Ilosva. Közülük az Hosva-patak teljesen, forrásától a Borzsa torkolatáig a járás területén folyik. A Borzsa a Szolyvai járás területén veszi kezdetét és a Beregszászi járásban torkollik a Tiszába. Állóvizekben szegény terület, 15 kisebb tavat hoztak létre, legjelentősebb mesterséges tó Kissarkad közelében található (IZSÁK 2009).

Természetes növényzet a hegyvidék lejtőin és a mezőgazdaságban nehezen megművelhető területeken maradt meg. A járás erdőborítottsága több mint 50 %. Fafajták közül jelen van a bükk, fenyőfélék és a tölgy.

Az Ilosvai járás területén 20 természetvédelmi terület található, amelyek a járás 3 %-át teszi ki. A természetvédelmi területek között vannak állami és helyi jelentőségű rezervátumok és természeti emlékek. A járás területén helyezkedik el az Elvarázsolt-vidék Nemzeti Park, Ukrajna legeredetibb sziklaszirtjével, az úgynevezett Smerekov-kővel (IZSÁK 2009).

Az Elvarázsolt vidék Nemzeti Park Ilonca határában található, az alföld és a hegyvidék találkozásánál. A 6101 hektáros terület 2009-től nemzeti park státuszt képvisel. A z Elvarázsolt vidék Nemzeti Parkban 165 növényfaj és 58 állatfaj él. Ezek közül 29 növényfaj és 38 állatfaj szerepel védtként az ukrán vörös könyvben ([HTTPS://HAZAJAROEGYLET.HU/ELVARAZSOLT-VIDEK-SZMEREKOVIIJ-KAMINY-TURANK/](https://HAZAJAROEGYLET.HU/ELVARAZSOLT-VIDEK-SZMEREKOVIIJ-KAMINY-TURANK/)).

A másik, szintén állami jelentőségű „Ricsanszkij” rezervátumot, a vadállomány védelmére és létszámának növelésére hozták létre (IZSÁK 2009, [HTTPS://WWW.IRDA.GOV.UA/FOTOGALEREYA/IRSHAVSKYY-RAYON](https://www.irda.gov.ua/fotogalereya/irshavskyy-rayon)).

Az Ilosvai járás lakossága 94 385 fő (2018). A lakosság 90%-a falvakban él. Legnépesebb települése és egyben a járás székhelye, Ilosva. A legnagyobb az ukrán közösségek aránya, de rajtuk kívül élnek itt oroszok, magyarok, szlovákok és egyéb nemzetiségűek is. A járás települései között sok olyan községet találunk, amelyeknek a népessége meghaladja a 3000 főt ([HTTPS://GROMADA.INFO/REGION](https://gromada.info/region)).

A lakosság nagyobb része a mezőgazdaságban tevékenykedik. A járás területének nagy részén az emberek káposztát, paradicsomot és paprikát termesztenek. A legjelentősebb iparvállalatok között meg lehet említeni a Sanders-Irshava Gmbh ukrán-német közös vállalatot, a zámyai építőanyag-ipari vállalatot és az Eno-Dovhe Kft.-t. A zámyai építőanyag-ipari vállalat téglát, zúzottkővet, meszet készít az építkezések számára az Eno-Dovhe Kft. pedig (amelyhez Kárpátalján néhány gyáregység tartozik) főleg bútorgyártással foglalkozik. Ezen kívül, építőipari és erdőgazdasági vállalat is található a járásban ([HTTP://WWW.KARPATALJATURIZMUS.HU/INDEX.PHP?P=H&A=75](http://www.karpataljaturizmus.hu/index.php?p=h&a=75)).

1.4.2. Turisztikai erőforrások

Turisztikai szempontból kedvezőtlen a földrajzi fekvése, mivel kiesik a fő turistaútvonalak vonzáskörzetéből. Ennek ellenére több olyan természeti és történelmi látványossággal rendelkezik, amelyek potenciálisan érdeklődést kelthetnek a turistákban. A járás „attrakciói” között megemlíthetők a természetvédelmi objektumok (Elvarázsolt Vidék Nemzeti Park), a Borzsa folyó völgye, a Dolhai vár és az emlékpark (dolhai csata emlékmű), a Borszamelléki keskeny nyomtávú vasút, a rókamezői „Hamora” kovácsműhely múzeum ([HTTPS://WWW.KARPATY.INFO/UA/UK/ZK/IR](https://www.karpaty.info/ua/uk/zk/ir), [HTTPS://WWW.IRDA.GOV.UA/FOTOGALEREYA/IRSHAVSKYY-RAYON](https://www.irda.gov.ua/fotogalereya/irshavskyy-rayon)).

A Dolhay család már a 15. században vagyonos birtokos volt Bereg vármegyében. 1460-ban Mátyás király engedélyét adta, hogy egy kőházat építtessen a saját birtokán, Dolhay viszont a kőház helyett egy várat építtetett Hosszúmezőn. Azonban az erőd nem állhatott sokáig, az országgyűlés 1471-ben elrendelte annak lerombolását. A most álló várkastély csak két évszázaddal később, az 1600-as évek végén épült fel, amikor Dolhay György volt Hosszúmező birtokosa. A Rákóczi-szabadságharc első csatáját Rákóczi Dolha közelében vívta, tiszteletére emlékművet állítottak. A szabadságharc bukása után a Dolhay család teljes birtoka a

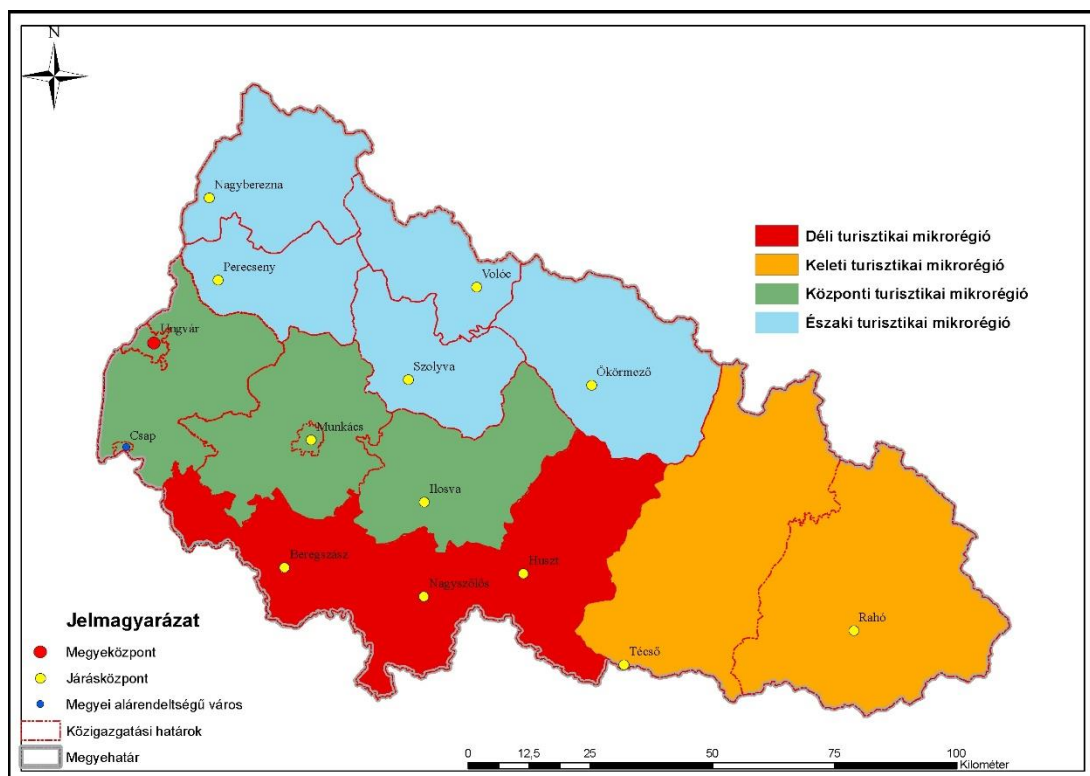
várkastéllyal együtt, a Teleki családhoz került. 1798-ra nyerte el a kastély végleges formáját ([HTTP://KMMI.ORG.UA/CIKKEK/HIREK/A-DOLHAIVARKASTELY](http://kmmi.org.ua/cikkek/hirek/a-dolhaivarkastely)).

Ilosvától 40 km-re található Rókamező, amely Európában is egyedülálló „Hamora” kovácsmúzeummal büszkélkedhet, melyet érdemes megtekinteni. A műhely fából készült, amelyhez vízduzzasztó, valamint egy szénkamra tartozik. A gyártáshoz szükséges fémeket a hámorban levő kohókban hevítik fel. A műhely fénykorában négy kalapáccsal 16 kovácsmester dolgozott. Manapság is üzemel a hámor, de leginkább turisztikai célból. Minden év júniusában fesztivált szerveznek a múzeum területén, ahol a környékbeli kovácsmesterek mutathatják be tudásukat ([HTTPS://KARPATALJA.MA/SOROZATOK/KARPATALJA-MA/KARPATALJA-MA-KOVACSMUHELY-ROKAMEZON/](https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-ma/karpatalja-ma-kovacsmuhely-rokamezon/)).

1.5. A járások, mint komplex turisztikai mikrorégió alkotóelemei

„A megye központi részén javasolt turisztikai mikrorégió az Ungvári, Munkácsi, Ilosvai járások területét öleli fel” (BERGHAUER 2012A). Az Ungvári és Munkácsi járás turisztikai értelemben is a legfejlettebb területek a megyében és központi szerepet töltenek be. Az említett két járás turisztikai szolgáltatásai kereskedelmi szálláshelyei, a gazdaságban és a közlekedésben betöltött funkcióik, illetve az itt található épített örökségek kiemelt szerepet játszanak. Az Ilosvai járásról ezek a dolgok nem mondhatók el.

„A mikrorégióban a turisztikai termék alapja egyrészt a kulturális turizmus lehet, hiszen az itt található várak (munkácsi, ungvári), a kiállítások (skanzen, helytörténeti múzeum), az egyedi történelmi városkép és a gyakorta rendezett fesztiválok vonzása már ma is jelentős forgalmat eredményez. A Központi turisztikai mikrorégió két súlypontja Ungvár és Munkács város, ahol reális cél a rendezvényturizmus továbbfejlesztése, mely esetben elsősorban a színvonal emelése és az események belföldi, külföldi ismertségének növelése különösen fontos.” (BERGHAUER 2012A).

6. ábra. Kárpátalja turisztikai mikrorégiói

Forrás: Berghauer S., 2012; saját szerkesztés

II. FEJEZET. A KUTATÁS MÓDSZERTANA

A munkánk megírásának célja a Központi turisztikai mikrorégióhoz tartozó közigazgatási egységek kereskedelmi szálláshely-kínálatának felmérése, vizsgálata, következtetések levonása és összesítő értékelés létrehozása a www.booking.com weboldalon található adatok segítségével.

Az utazók alapvető szempontjai a szálláshely kiválasztásánál az egyszerű megközelítés, a kényelem, a megbízhatóság és a pénzükért cserében nyújtott szolgáltatások megfelelő minősége, melyet minden esetben maximálisan elvárnak. Ezeket a szempontokat nagyon fontos megvizsgálnunk minden szálláshely esetében.

A kutatási terület kereskedelmi szálláshelyeinek vizsgálata során felhasznált források szerves részét képezik a www.booking.com online szálláshely foglaló weboldaldalon található információk. Abban az esetben, ha a szálláshelyek rendelkeznek saját weboldallal, akkor lényegesen több és pontosabb leírást kaphatunk róluk, mely nagyban megkönnyíti a munka menetét. A begyűjtött adatokat a Microsoft Excel program segítségével rögzítjük, szálláshelyekre egyénileg lebontva.

Első sorban rögzítettük a szálláshelyek megnevezését, mely településen helyezkedik el, a pontos címét és hogy milyen típushoz tartozik. Az utóbbi azért fontos, mert így nem csak azt tudhatjuk meg hány kereskedelmi szálláshely található a járásban, hanem azt is, hogy milyen ezeknek a szálláshelyeknek a típusa.

Ezt követően azt is megvizsgáltuk, hogy melyik évtől foglalhatók a megnevezett szálláshelyek a booking.com-on, amit a weboldal minden esetben pontosan ismertet szobafoglalásnál, így az Excel segítségével könnyen kiszámítható, mely években volt a legtöbb szálláshely beregisztrálva az oldalra.

A következő lépés, amely az egyik legfontosabb a munka szempontjából, a szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának meghatározása. Ezekről az adatokról a szállodák, apartmanok, hostelek, vendégházak és egyéb típusú szálláshelyek saját weboldaláról tájékozódunk. A szálláshelyek saját weboldala és a booking.com online foglalási rendszer adatai nem minden esetben egyeznek, így a szobák számai és férőhelyei között lehetnek némi eltérések.

A férőhelyeket követően a standart kétszemélyes szobák értékesítési díját is feljegyeztük a táblázatba, ez azért szükséges, mert így meghatározhatjuk a járásokban található szálláshelyek átlagárait, illetve hol érdemes szállást foglalni kedvezményes áron. Ezek

természetesen idényszerűen változnak, tehát néhány hónap múlva már nem biztos, hogy aktuálisak lesznek. Az árak függenek az egység telítettségétől, valamint ha minősített szálláshelyről van szó, akkor a csillagok, napraforgók számától is, de más tényezők is szerepet játszanak az árak kialakításában.

Több oka is van, amiért a standart kétszemélyes szobák árait tartottuk fontosnak megvizsgálni. Egyrészt a turisták legtöbbször párban vagy 2-nél többen indulnak útnak, másrészt pedig a standart szobák árai a legkedvezőbbek a többi magasabb kategóriás szobák árai között, ezen kívül felszereltségük és szolgáltatásaik a legtöbb szálláshely esetében nagyjából megegyezik.

A következő szempont a szobák pótágyazási lehetősége (van e rá lehetőség, ha van hány darab áll rendelkezésre, és mennyibe kerül). Abban az esetben, ha van pótágyazásra lehetőség, akkor ebből kifolyólag a szálláshely férőhelyeinek a száma is növekszik, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni a férőhelyek elemzése során. A pótágyazási lehetőség mellett a szoba egyéb felszereltségeit is táblázatba foglaltuk, mint például van e fűtés – légkondicionálás, rendelkezik-e a szoba saját fürdőszobával vagy zuhanyzóval, milyen a terület internet lefedettsége, van e ingyen WiFi, a szobákban valamilyen média eszköz, például TV és egyéb felszereltség.

Mivel különböző szálláshely típusok találhatóak meg a járásokban, fontosnak tartottuk a táblázatot olyan dolgokkal kiegészíteni, mint például a felszerelt konyha, nappali/kanapéágy és hálószoba lehetőségek. Ezek a szobaegységek megtalálhatók az apartmanok, vendégházak kialakításában. Pont ezért is tér el az apartmanok felszereltsége a többi más típusú szálláshely berendezésétől, ugyanis az apartmanoknál egy egész lakórész vagy egy teljes épület áll rendelkezésre a vendégek számára, amit fontos megjegyezni.

A táblázat tovább bővült olyan pontokkal, mint az alapszolgáltatások és egyéb kiegészítő szolgáltatások: szobaszervíz, napi takarítás, transzferszolgáltatás, vasalási lehetőség, szabadidős lehetőségek, wellness szolgáltatások, amelyek komfortosabbá tehetik a vendégek tartózkodását, ami nem utolsó szempont egy szálláshely kínálatának kialakításánál és árképzésénél. Továbbá megvizsgálásra került a szálláshelyeken, a személyzet által beszélt nyelvek sokszínűsége is, hiszen a kommunikáció elengedhetetlen feltétele a szállodaiiparban és árulkodhat a szálláshely vendégeinek nemzetiségi összetételéről is.

Másik fontos tényező volt a fizetés módja, ami két féle képpen történhet: csak készpénzzel vagy kártyával és készpénzzel egyaránt. A be- és kijelentkezés időpontjai is fel vannak tüntetve a weboldalon, azáltal azokat is össze tudtuk hasonlítani: melyek azok az

időpontok, amelyek a szálláshelyek mindegyikénél egyeznek, és sikeresen végre tudnak hajtani a vendégek anélkül, hogy akadályokba ütköznének.

Végül, de nem utolsó sorban az online vendégértékelések következtek. Ebből is kiderült, mennyire népszerű az adott kereskedelmi szálláshely a vendégek körében, milyenek a visszajelzések és lehetséges, hogy a foglaló vendég ez alapján választ szálláshelyet. Ehhez még hozzacsatoljuk a szálláshelyek minősítését.

A kapott adatokat diagrammokban szemléltetjük, hogy könnyebben áttekinthetőbbek legyenek, majd ezt követően elemezzük és vonjuk le a következtetéseket. Az eredmények a következő fejezetben tekinthetők meg.

III. FEJEZET. A KÖZPONTI TURISZTIKAI MIKRORÉGIÓ EGYSÉGEINEK KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELY-KÍNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA

3.1. Szálláshelyek a Munkácsi járásban

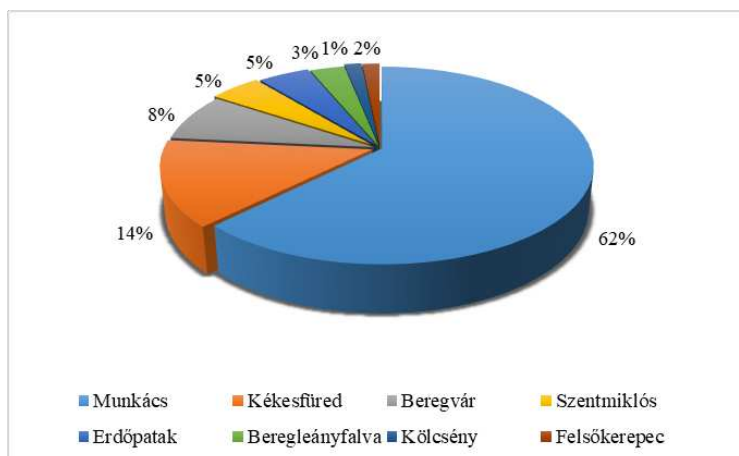
A Munkácsi járás a booking.com meghirdetett ajánlatai alapján számos különböző szállással várja a területére látogató és kikapcsolódni vágyó vendégeket. A szálláshelyek között viszont találkozunk olyan egységekkel is, amelyek többször is meg vannak hirdetve, ugyanazon név alatt, más címen vagy éppen fordítva. Más esetekben pedig szobánként vannak hirdetésre bocsátva és értékesítve a szálláshelyek, melyek között sok átfedéssel találkoztunk kutatásunk során.

Összesítve 64 kereskedelmi szálláshelyet sikerült elkülönítenünk és elemeznünk, melyek túlnyomó többsége a járásközponton, Munkácson található.

3.1.1. A településeken létesített szálláshelyek száma és típusai

A Munkácsi járás 88 településéből 8-ban létesülnek olyan kereskedelmi szálláshelyek, amelyek a booking.com is hirdetve vannak. Nagy valószínűséggel ennek oka a turizmushoz vezethető vissza. A járásban számos olyan település van, amelyekben különböző okok folytán nem bonyolítanak le turisztikai tevékenységet. Olyan falvakat érint ez a probléma, amelyek közvetlen környezetében nincs turisztikai attrakció, ezáltal alacsony a látogatottsági szint, ezáltal szálláshelyekre sincs jelentős igény. Ha van is valamilyen turisztikai látványosságuk, akkor nehezen megközelíthető, az utak minősége miatt vagy pedig kevésbé ismertek a turisták körében.

Az említett 8 település között - mint ahogy a 7. ábra is szemlélteti - találunk 2 olyan települést, mint Kölcsey és Felsőkerepec, ahol a szálláshelyek száma nem haladja meg az 1-et az internetes felületeken. Munkács után Kékesfüreden található a legtöbb turistaszálló és vendégház, bár így is 4-szer kevesebb, mint Munkácson, viszont kiemelendő. Ez azzal magyarázható, hogy a település mentén fekszik a Szinyák-hegység vagy más néven Kékes-hegység, amely síközpontnak tekinthető ezen a vidéken. A szálláshelyek számainak tekintetében harmadik hellyel pedig Beregvár büszkélkedik. A további 5 településen ennél is kevesebb a szálláshelyek előfordulási aránya.

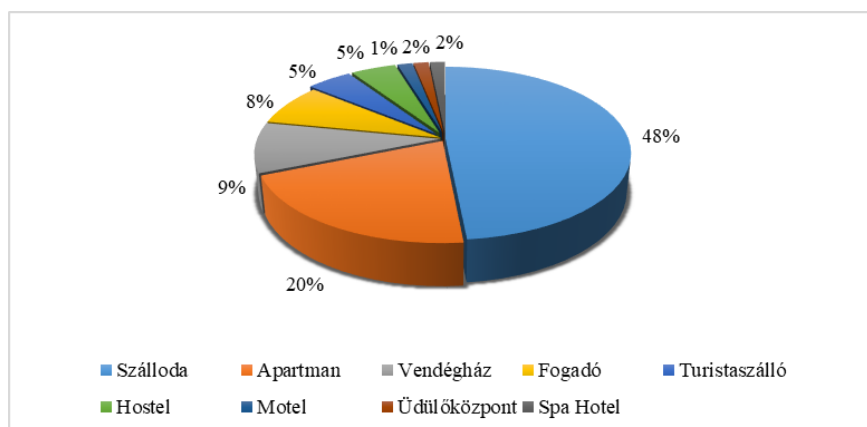

7. ábra: A településeken létesített szálláshelyek száma

Forrás: Saját szerkesztés

A kereskedelmi szálláshelyek típusát tekintve a Munkácsi járásra a következő szálláshelyek jellemzőek: szálloda, apartman, motel, turistaszálló, fogadó, üdülőközpont, Spa hotel, vendégház és hostel. Mind közül szállodából, apartmanból, vendégházból és fogadóból van a legtöbb a járás területén, legalábbis ha online szeretnénk a foglalásunkat intézni.

Ezekből az adatokból is látszik, hogy a Munkácsi járás szálláshelyei igen változatosak, még abban az esetben is, ha néhány típusból 1-2 szálláshely képviselteti magát.

8. ábra: A szálláshelyek típusai

Forrás: Saját szerkesztés

3.1.2. A járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on

A booking.com szállásfoglaló weboldal kínálatai között több száz ajánlatot is találhatunk, attól függően hova szeretnénk utazni és hol szeretnénk szállást foglalni éjszakára.

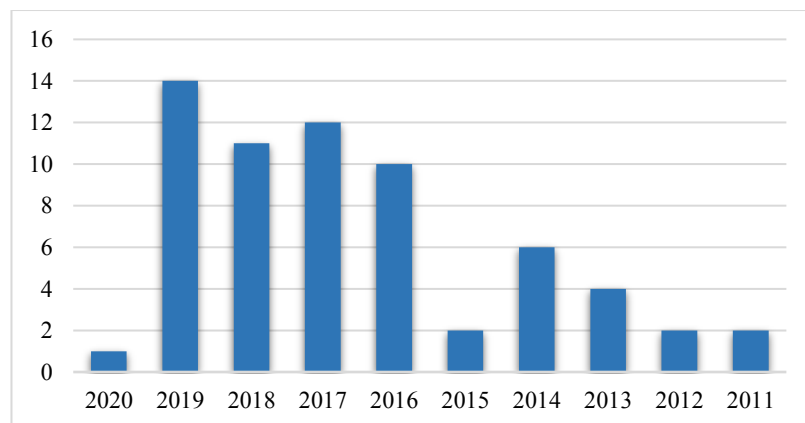
A kiválasztott szállodáról, vagy egyéb típusú szálláshelyről pedig több információt is kaphatunk a booking-on vagy a szálláshely saját weboldalán, természetesen csak abban az esetben, ha van ilyen.

A munkánk ezen pontjában azt vizsgáltuk meg, hogy egyes kereskedelmi szálláshelyek melyik évben lettek beregisztrálva a booking.com weboldalára.

Ha megfigyeljük 9. ábrát jól látható, hogy az első évszám 2011, ez nem véletlen, ugyanis ebben az évben kerültek beregisztrálásra az első szálláshelyek a munkácsi járásban a weboldal adatai szerint, ettől korábban regisztrált szálláshelyeket nem találtunk.

Az első két évben a regisztráció értéke stagnált, 2012 után pedig egy jelentős növekedés indul meg, 2013-ban a szálláshelyek regisztrációja megduplázódott (4 db.), 2014-re pedig a 2012-es adatoknak a triplája figyelhető meg (6 db.). Sajnálatos módon, 2015-ben az arányok megint csökkenni kezdtek, jó hírek számíthatnak viszont, hogy 2016-tól kezdve jelentős változások történtek a szálláshelyek regisztrációját illetően. Folyamatosan növekedő arányt mutat, ettől kezdve a szálláshelyek száma meghaladta a 10 darabot az online felületeken.

A legaktívabb év a 2019-es volt, ekkor regisztrálták be a legtöbb szálláshelyet (14 db.) a weboldalon. A 2020-as évben eddig csak egy szálláshely került fel a booking.com oldalára.

9. ábra: A Munkácsi járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on

Forrás: Saját szerkesztés

3.1.3. A szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának vizsgálata

A kutatás egyik legfontosabb része a Munkácsi járásban található szálláshelyek szobáinak és férőhelyeinek összehasonlítása. A kutatásban elemzett 64 kereskedelmi szálláshely megközelítőleg 784 szobát és mintegy 1853 férőhelyet kínál a potenciális vendégek számára. A legnagyobb szobamennyiséggel rendelkező szálloda a Munkács központjában

működő Hotel Star, melyben a szobák száma pontosan 61 és a férőhelyek száma eléri a 136 főt. A második legtöbb szobával és férőhellyel rendelkező Chervona Gora szálloda sem sokban marad el a Hotel Star-tól, mivel a szobák száma itt is 60 és a férőhelyek száma is 130 fölött van. A Top 3-as szállodák körét zárja a Hotel Intourist szálloda, melyben a szobák száma 54 és a férőhelyek száma 108 fő számára nyújt elegendő helyet.

Fontos tudni, hogy a szálláshelyek saját weboldala és a booking.com online foglalási rendszer adatai között lehetnek eltérések, ennek ellenére egy megközelítőleges számadatot minden szálláshely esetében kaphatunk.

A járásközponton kívül elhelyezkedő legnagyobb befogadóképességgel rendelkező szálláshely az Erdőpatakon található Belle Royal Spa Hotel, melyet egy lenyűgöző hegyi-erdei környezetben építettek fel, így még vonzóbb lehet a turisták számára. A Spa Hotel 150 fő gondtalan befogadására alkalmas 53 szoba segítségével.

Érdemes megemlíteni a férőhelyek számát illetően a Beregváron található Troyanda Karpat szállodát, amely 43 vendéget is el tud szállásolni egyidejűleg. Ugyan a szobák száma nem jelentős, viszont van pótágyazási lehetőség, ezáltal kivitelezhető az említett mennyiség. Több olyan szálláshelyet találunk, ahol a szobák száma megegyezik egymással.

A legtöbb a 6 és 3 szobás szálláshelyekből van a környéken, ezek zöme apartman, fogadó vagy turistaszálló, ahol esetenként egész épületeket is kiadnak.

Jelentősnek mondható még a szobák mennyisége és a férőhelyek nagysága alapján a következő szálláshelyek:

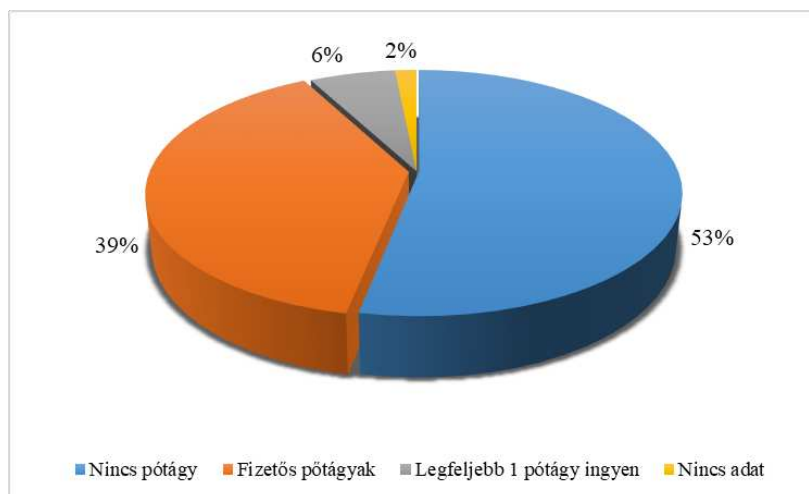
- az Ametist szálloda (Munkács) 30 szobával és 78 fős férőhellyel,
- az Apollon szálloda (Munkács) 31 szobával és 59 fős férőhellyel,
- A Bilochka Villa üdülőközpont (Erdőpatak) 28 szobával és 28 férőhellyel,
- a Hostel Vokzal fogadó (Munkács) 19 szobával és 49 fős férőhellyel,
- a Weekend szálloda (Munkács) 20 szobával és 42 fős férőhellyel,
- a Tonal szálloda (Munkács) 24 szobával és 40 fős férőhellyel,

Az itt felsorolt szálláshelyeknél már csak kisebb, 30 fő alatti befogadó képességű egységek találhatók meg a járás területén, melyek mutatói megtekinthetők az A mellékletben.

A 20 és 10 fő közötti férőhelyes kialakítás a leggyakoribbak a szállásokon. Az ilyen szálláshelyek zöme apartman, vendégház és turistaszálló, melyek nem csak alvásra és pihenésre lettek kitalálva, hanem családi összejövetelekre is alkalmasak kiegészítő szolgáltatásaikkal és a természet adta lehetőségekkel.

3.1.4. Pótágyazási lehetőségek

A pótágyazási lehetőségeket figyelembe véve azt tapasztaltuk, hogy a szálláshelyek többségében (34 egység) nincs rá lehetőség. Több szálláshelyen, pontosabban 25-nél egy meghatározott összeget kell fizetnie a vendégnek, ha pótágyat szeretne igénybe venni. Ez az összeg általában 75 és 350 UAH között mozog, de vannak kivételes esetek is, amikor ez az összeg eléri a 650 UAH/főt, mint például a beregvári Troyanda Karpat szállodában. Sok létesítmény külön árkategóriát állapít meg a gyermekek pótágyazására és külön a felnőtt pótágyakra. Döntő szerepe mégis az egységes áraknak van, ez azt jelenti, hogy nem tesznek különbséget a gyermekek vagy a felnőttek pótágyainak árai között.

10. ábra: Pótágyazási lehetőségek típusai

Forrás: Saját szerkesztés

3.1.5. Standart kétszemélyes szobák árainak vizsgálata

A szálláshelyek vizsgálatában fontosnak tartottuk az árak elemzését is. Kíváncsiak voltunk egyes szálláshelyekért és szolgáltatásokért milyen összegeket kérnek el a vendégektől, valamint mennyi az árkülönbség az azonos típusú és hasonló szolgáltatásokat nyújtó komplexumok között. Találkoztunk olyan szálláshelyekkel is, amelyek ugyan szerepelnek a booking.com kínálatai között, viszont szobát foglalni már nem lehetett, így a szobák áraiba nem kaptunk betekintést.

Az árak kialakításánál több tényezőt is figyelembe vesznek, mi ezek közül néhányat szeretnénk kiemelni és szálláshelyekkel szemléltetni az árkülönbségeket.

1. Telepítési hely: Munkács területén található szálláshelyek és a városon kívül eső települések.
2. A szálláshelyek típusai
3. Turisztikai attrakcióktól való távolság
4. A szobák és férőhelyek száma
5. Igénybe vehető szolgáltatások

Elsőként a szállodákat elemeztük a Munkácsi járásban - mivel az adott típusú szálláshelyből van a legtöbb - így két részre osztottuk őket. Külön elemeztük a Munkács szállodáit és külön a járás többi településén létesülő szállodákat.

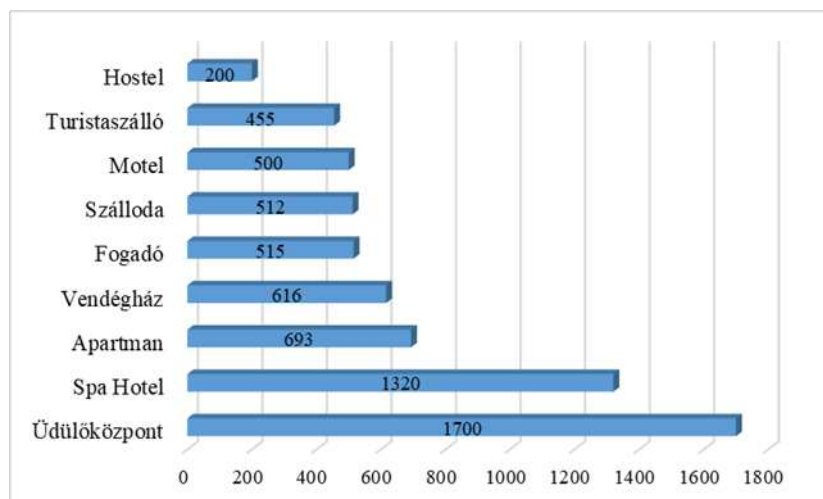
A város legolcsóbb szállodái a Continental hotel és a Tonal szálloda, amelyekben egy éjszaka 2 fő részére 500 UAH-ba kerül. A szobák és férőhelyek száma között jelentős eltérések vannak, a szolgáltatások viszont hasonlóak mindkét szálloda esetében. A legdrágább szálloda a Ferdinánd hotel, ahol 1800 UAH-t is elkérnek egy standart szobáért, bár a szolgáltatások listája igen rövid, és a városközponttól is távolabb található, tehát felmerül a kérdés, hogy miért magasak itt az árak. A többi városi szállodánál az árak 550 és 1000 UAH között mozognak.

A járás többi településének legdrágább szállodája a beregvári Troyanda Karpat szálloda, ahol egy kétszemélyes standart szoba ára 1200 UAH reggelivel együtt, plusz ehhez jönnek még a kötelező adók és díjak kifizetése. Ezen szálláshelyen a vendégek válogathatnak a jobbnál jobb szolgáltatások között, wellness és szabadidős lehetőségeket, valamint egyéb szépségápolási szolgáltatásokat is igénybe vehetnek.

A legolcsóbb szálloda a járásban szintén Beregváron található, a Zakarpatskiy Oazis. Egy szoba ára itt 420 UAH 2 fő részére adókkal és díjakkal együtt, reggeli nélkül. Ezen a településen az említett szállodákon kívül még egy található, ennek az ára 470 UAH/2 fő/éjszaka. Összességében a szállodák átlagára a járásban 512 UAH/ 2 fő/éjszaka.

A legdrágább apartman a járásban a munkácsi Oroszvég apartman 21 fős befogadóképességével az ára 950 UAH, bár arról nem találtunk információt, hogy az ár mire vonatkozik. A legolcsóbb apartmanok 500-550 UAH-ba kerülnek. Ebben az árban több apartmanban is lehet foglalni (Apartment Downtown, Apartments Domovik Parkaniya, 2A, Best Apartments on Kyryla & Mefodia). A járás apartmanjainak átlagára 693 UAH/2 fő/éjszaka.

Vendégházak árai szintén külön összehasonlítást igényelnek a városban és városon kívül eső településeken. Munkácson mindössze 2 vendégház található így nagyon könnyű elemezni az áraikat. A legdrágább Guest House vendégház, ára 1000 UAH/ 2fő/ éjszaka; és a legolcsóbb pedig a Mukachevo vendégház 450 UAH (+adók és díjak). Mint láthatjuk nagy az árkülönbség, ennek ellenére a felszereltségük és a szolgáltatásaik nagyjából megegyeznek.

11. ábra: A szálláshelyek átlagárai UAH-ban

Forrás: Saját szerkesztés

A járás második ledrágább vendégháza a kékesfüredi Старий дуб vendégház 750 UAH-val, míg legolcsóbb a Lisova Pisnia, ami 400 UAH-ba kerül. Ezzel ő a legolcsóbb vendégház az egész járásban. A vendégházak átlagára a Munkácsi járásban 616 UAH/2 fő/éjszaka.

A fogadók átlagára 515 UAH/2fő/éjszaka. A ledrágábbnak az Inn Leonard fogadó minősül, ahol az árak 750 UAH-tól kezdődnek, a legolcsóbb a Mini Hotel Leon, 350 UAH kezdőárral.

A turistaszállók és hostelek átlagárai a munkácsi járásban 455 UAH és 200 UAH/fő/éjszaka. A turistaszállók árai 400 és 650 UAH között mozognak és a hostelek mindegyike 200 UAH-ba kerül.

Motelből, üdülőközpontból és Spa Hotelből a járásban mindegyikből csak 1-1 található meg. A Helena motel ára két fő részére 500 UAH/ba kerül, míg a Bilocha Villa üdülőközpont és a Belle Royal Spa hotel ennél sokkal drágább, 1700 és 1320 UAH-ba (+adók és díjak) kerülnek.

A Munkácsi járás szállásainak átlagára típustól függetlenül 750 UAH 2 fő részére egy éjszakára (az átlagár standart szobákra értendő).

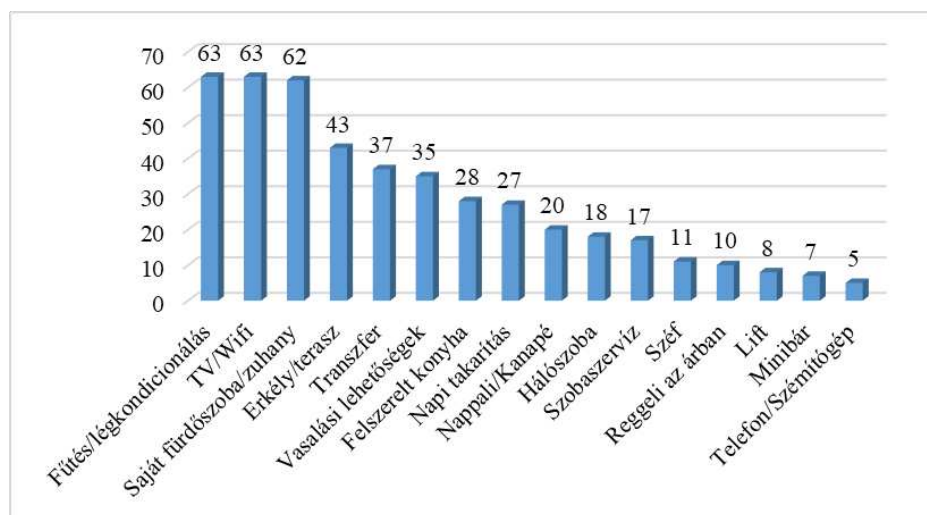
3.1.6. Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások

A szobák felszereltségét tekintve a szálláshelyek szobái viszonylag jól berendezettek. Természetesen az ágyak megléte mellett - a standart egyszerű szobák felszereltségét elemezve

- mindegyik szállodában és egyéb létesítményben fűtés és légkondicionálás biztosított, valamint saját fürdőszoba is jár a szobákhoz, pipere és szépségápolási cikkekkel együtt. A szállások mindegyikében, az L&M és a Weekend szállodák kivételével ingyenes Wifi és teljes Internet lefedettség áll rendelkezésre. Média és technológia terén a síkképernyős és műholdas TV-k dominálnak, minden szálláshely típusban megtalálhatóak, kivételek ez alól a már korábban említett egységek.

Telefon és számítógép 5 szálláshely standart szobáihoz tartozik hozzá. Sok esetben ezek már luxuscikkeknek számítanak, hiszen már nem az alapszükségletű tárgyak és berendezések közé tartoznak, hanem egy szinttel magasabb kategória képviselői. Ugyanez a helyzet a széf és a minibár esetében is. Ezek a használati- és berendezési tárgyak utalhatnak az adott szálláshely minőségére és ez az árak között is különbséget jelent, bár nem feltétlenül.

Az apartmanok felszereltsége kicsit eltér a más típusú szálláshelyek berendezésétől, ugyanis itt egy egész lakórész vagy egy teljes épület áll rendelkezésére a vendégeknek és 1 személyes szobák nincsenek kialakítva, jellemzően családok vagy baráti társaságok veszik igénybe. Esetükben a szobák bővülnek főző edényekkel és evőeszközökkel felszerelt konyhával; étkezővel: asztallal és hozzá tartozó székekkel; hálósobával némely helyen pedig egy társalgó helyiséggel, kanapéval ellátva. Nagyobb, többszintes épületekben a lépcső mellett lifttel is meg lehet tenni az emeleteket, emellett a mozgássérülteknek is egyszerűbb közlekedést biztosít. A mozgássérült kialakítás a szálláshelyek többségében jelen van.

12. ábra: Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások

Forrás: Saját szerkesztés

A 12. ábrán jól látható, hogy az adott felszerelések és szolgáltatások hány szálláshely kínálatai között találhatóak meg.

A szolgáltatások között megemlíthető előfordulási gyakorisága szerint a transzfert szolgáltatás, a napi takarítás és a szobaszervíz.

Egyéb kiegészítő szolgáltatások és szabadidős tevékenységek a szálláshelyeken:

- ébresztés (Hotel Star, Chervona Gora, Oroszvég, Magnat, Koral Hotel),
- poggyásmegőrzés (Hotel Star, Ferdinánd, Chervona Gora, Hotel Dolphin, Inn Leonard, Magnat, Troyanda Karpat),
- könyvtár használat (Laurencia, Fortuna),
- grillezési lehetőség (Welcome24, Lauerncia, Billocha Villa, Guest House, Helena, Hotel Zoloti Vorota, Mini Hotel „Nord”, Prolisok, Vovk Gasthaus, Villa Uoksany, Teremok),
- kápolna (Laurencia, Fortuna, Cottage Wellwood),
- billiárd (Hotel Intourist, Billochka Villa, Belle Royal, Daniel, Mini Hotel „Nord”, Troyanda Karpat),
- utazásszervezés (Hotel Dolphin, Lux Apartment, Mini Hotel Leon, Troyanda Karpat, Zakarpatsky Oasis),
- csomagolt ebéd (Ametist, Cosiness, Fortuna, Troyanda Karpat, Mini Hotel Leon),
- mosoda (Hotel and Restaurant Velure, Apartments Domovik Parkanya 2A, Bolero Plus, Magnat, Hotel Zoloti Vorota, Koral Hotel, Кришталева Вода, Zakarpatsky Oasis, Старий дуб, Cosiness),
- kerékpárkölcsonzés (Lisovy Budynochok, Zakarpatsky Oasis, Кришталева Вода, Oroszvég, Hotel Dolphin, Apartments Domovik Parkanya 2A),
- reggeli a szobaárban (Hotel and restaurant Velure, Hotel Star, Ferdinánd, Palanok Hotel, Komplex „Elit”, Belle Royal, Continental Hotel, Troyanda Karpat, Bird Valley, Старий дуб).

Mint láthatjuk, egy-egy szálláshely neve több szolgáltatásnál is megjelenik, amiből arra tudunk következtetni, hogy az említett komplexumok igen jól felszereltek és sokszínűek; vonzóak lehetnek egy turista számára.

Az adott szolgáltatásokon és szabadidős lehetőségeken kívül, a szálláshelyek többségében a vendégek igénybe vehetnek szépségápolási és wellness szolgáltatásokat is. Ilyenek például: fodrászat, szépségszalon, testmasszázsok, gőzfürdők, szauna, pezsgőfürdő, arckezelések, jakuzzi, törökfürdő, spa, kül- és beltéri medencék. A lista tovább bővül olyan

szolgáltatásokkal, mint a cipőtisztítás, fax/fénymásolás, asztalitenisz, főzőiskola, sífelszerelés bérlés, pénzváltás, idegenvezetés, jegyiroda.

A szálláshelyek fontos tudnivalói között szerepelnek olyan adatok is, hogy hány éves kortól tartózkodhat gyerek a szálláson. Ez általában 2 és 18 éves kor között, volt azonban olyan eset is, ahol csak 21 év kor felettiék szállhattak meg. Háziállatokat pedig gyakorlatilag egyik szálláshelyen sem lehet elszállásolni.

3.1.7. Parkolási lehetőségek

Parkolási lehetőségek igen megoszló a vizsgált egységeknél. A szálláshelyek 65 %-ánál (42 db.) a parkolás ingyenes privát parkolás keretein belül zajlik. A parkolások további 35 %-a különböző módszerek alapján történik. A járműtétel 17 %-a (11 db.) ingyenes nyilvános parkolás keretein belül megoldható és 14 %-uknál (9 db.) a parkolásért meghatározott összeget kell fizetnie a gépjárművezetőnek. A fenn maradt szálláshelyek 4 %-ban nem áll rendelkezésre parkolási lehetőség vagy csak nyilvános fizetős parkolás a megoldható. Mindezen adatok a 13. ábrán is jól kivehetők.

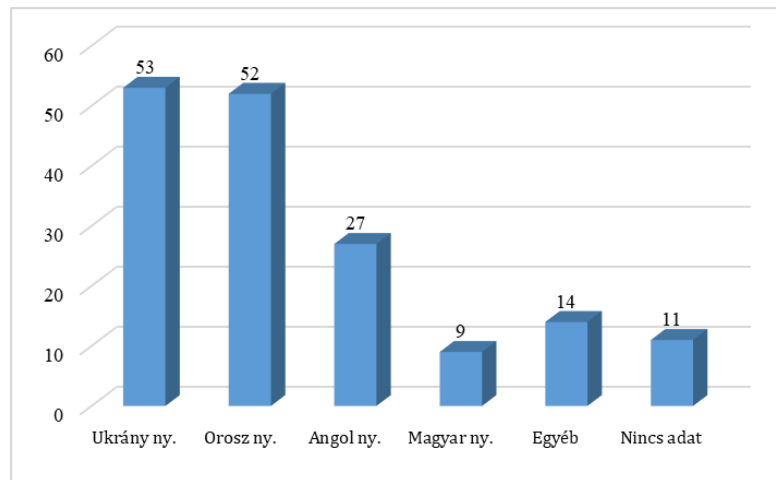
13. ábra: Parkolási lehetőségek

Forrás: Saját szerkesztés

3.1.8. Beszélt nyelvek és fizetési módok

A szálláshelyeken a személyzet által beszélt leggyakoribb nyelvek az ukrán, orosz és az angol. A 64 járási szálláshelyből 53-ban beszélik az ukrán nyelvet, 52-ben az orosz nyelvet és 24-ben az angol nyelvet, ami nem meglepő, ha a szállodák vendégkörét vesszük figyelembe.

Sok szálláshelyet érint az a probléma, hogy nincsenek feltüntetve a személyzet által beszélt nyelvek, ami a vendég számára fontos információ.

14. ábra: Beszélt nyelvek

Forrás: Saját szerkesztés

Magyar nyelv használata 9 kereskedelmi szálláshelyet érint, természetesen az államnyelv mellett. Továbbá más idegen nyelvek is szóba jönnek az említett nyelvek mellett vagy helyett, mint például: a lett, a cseh, a szlovák, a német, a lengyel, a francia és az olasz (Best Apartments on Kyryla Mefodia, Ferdinánd, Chervona Gora, Laurencia, Magnat, Lux Apartment, Hotel Zoloti Vorota, Fortuna, Cosiness, Мисливська хата).

A beszélt nyelvek alapján le tudjuk vonni a következtetést azzal kapcsolatban, hogy milyen nemzetiségű vendégek megfordulása a leggyakoribb az adott szálláshelyeken valamint minősíti magát a szálláshelyet is.

A fizetés két féle képpen történik a szálláshelyeken: kizárólag készpénz formájában, vagy készpénzzel és bankkártyával egyaránt. Erről pontos adatokkal szolgálnak a kereskedelmi szálláshelyek honlapjai és booking.com is. 41 kereskedelmi szálláshelyen a fizetés csak készpénz formájában működik, 23-nál pedig használhatnak bankkártyát is a készpénz mellett. Ezt természetesen a szállásadó dönti el, hogy milyen formában szeretné a fizetéseket megoldani, ahogyan azt is, hogy előre utalással vagy helyben kívánja a szoba teljes árát kifizettetni a vendéggel.

3.1.9. A be- és kijelentkezések időpontjai

A legtöbb szálláshelyre 14:00-tól kerül sor a bejelentkezésekre, de vannak ennél korábbi időpontok is. Van ahol már 9:00-tól lehetséges a bejelentkezés, konkrét példa erre a beregvári At John's szálloda, ahol éjjel-nappali recepció működik. A bejelentkezésre szánt időtartam szálláshelyenként változó. A Hotel Star szálloda fél órát szabott ki ennek megtételére, ezzel itt a legkevesebb a bejelentkezésre szánt idő a járás szálláshelyei között. A Bolero Plus szállodában ennél kicsivel több idő jut a bejelentkezésre, itt egy órájuk van a vendégeknek ezt megtenni. Máshol 12:00-tól 00:00-ig fogadják a bejelentkezni vágyókat.

A kijelentkezés minden esetben reggel és délelőtt, meghatározott időintervallumon belül történik. Ez azért van így, hogy elő tudják készíteni kiköltözés után a szobát a következő vendég részére. Az illetékesek kitakarítják a szobát, ágyneműt cserélnek és tiszta, rendezett szobát adnak át az új foglalónak.

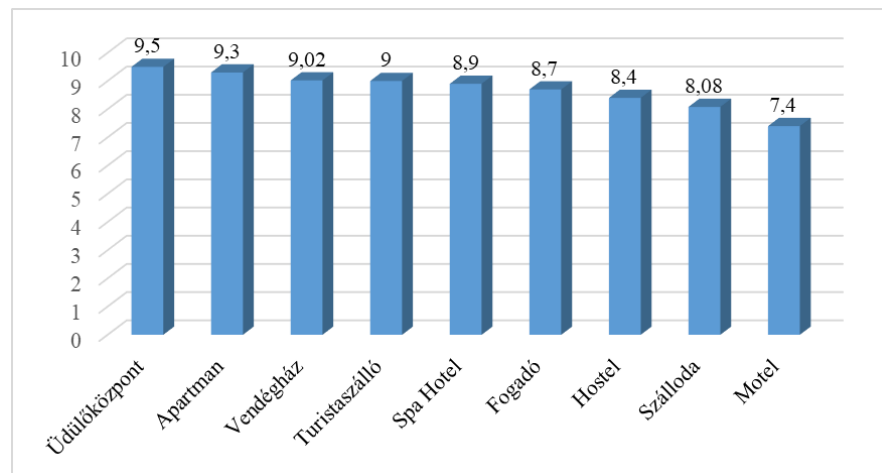
3.1.10. Online vendégértékelések és minősítések

Az online vendégértékelések vizsgálatakor a szálláshelyeket ugyancsak típusuk szerint elemeztük. A vendégértékelések alapján egy listát állítottunk fel a járás legjobban és kevésbé jól értékelt szállodáiról, apartmanjairól, vendégházairól, fogadóiról, turistaszállóiról, hosteleiről. Spa hotelből, üdülőközpontból és moteltől – mint ahogy azt egy korábbi alponban említettük - egy-egy darab található a járásban, ezért ebben az esetben csak egy-egy értékelés áll rendelkezésünkre.

A szállodák körében a legjobb vendégértékeléseket a kékesfüredi szállodák kapták: a Bird Valley (78 vendégértékelés alapján) és a Lisovy Budynochok (37 vendégértékelés alapján) 9,4-es értékeléssel. A harmadik legjobban értékelt szálloda az egy kölcsényi szálloda, a Komplex „Elit” (9,3 - 7 vendégértékelés). A legrosszabb értékelést a munkácsi Hotel Intourist kapta (6,2), ami a teljes szálláshely-kínálat legrosszabb vendégértékelését takarja magában. A szállodák átlag vendégértékelése 8,08.

A legjobban értékelt apartman a munkácsi Oroszvég apartman 6 vendégértékelés alapján megkapta a 9,9-est. Szintén 6 vendégértékelés alapján kapta meg a Doba 3 a 9,8 pontot. A legkisebb pont is 8,4, amiből arra következtethetünk, hogy a járásban az apartmanok felszereltsége és kialakítása megfelel a vendégek elvárásainak. Az apartmanok átlag vendégértékelése 9,3.

A 6 vendégházból 5-nek van értékelése, közülük a kékesfüredi Старий дуб kapta a legjobbat (10). De nem csak a vendégházak között kapta a legjobb pontot, hanem a járásban is a szálláshelyek élén áll. Azt viszont érdemes hozzátenni, hogy mindössze 3 értékelésből lett a legjobb, ami nem számít túl soknak. A leggyengébb ebben a kategóriában a munkácsi Mukachevo vendégház, az ő vendégértékelése 7,6. Az átlag vendégértékelés a vendégházak esetében 9,02.

15. ábra: Online vendégértékelések

Forrás: Saját szerkesztés

A fogadók mindegyike kapott valamilyen értékelést. A legjobb a vendégek szerint a Chudodievo in Chynadievo Mini-Hotel Beregszentmiklóson, 107 értékelés (ami jelentősnek mondható) alapján kiérdemelte a 9,4 pontot. A legalacsonyabb értékelés sem mondható rossznak, hiszen a Mini Hotel Leon 131 és a Hostel Vokzal 56 értékelő véleménye alapján kapta meg a 8 pontot. A fogadók szempontjából az átlagvendégértékelés 8,7.

A turistaszállóknál nem ilyen a helyzet. a 3 turistaszállóból csak a kékesfüredi Prolisok kapott értékelést, mégpedig 9 pontot.

A hosteleknél hasonló a helyzet, mint a fogadóknál. Kiemelendő a Hostel M szálláshely, 69 vendégértékelés alapján ő kapta a legjobb pontot (8,7). A legkevesebb pedig 8,1, így a hostelek átlag vendégértékelése 8,4.

A Spa hotel, üdülőközpont és motel kategóriában nem lehet átlag vendégértékelést kiszámítani, hiszen egy darab van mindegyikből. A Belle Royal Spa hotel 70 vendégértékelés alapján 8,9; a Bilochka Villa üdülőközpont 2 vendégértékelés alapján 9,5 és a Helena motel 77 vendégértékelés alapján 7,4 pontot kapott.

Nincs értékelés a következő szálláshelyeknél:

- Apartment L&L (Munkács);
- Continental Hotel (Munkács);
- Tadek (Beregszentmiklós);
- Teremok (Kékesfüred);
- Мисливська хата (Kékesfüred);

A legtöbb értékelést a következő szálláshelyek kapták:

- Hotel Star szálloda (Munkács) - 714 értékelő (8,5);
- Hotel And Restaurant Velure (Munkács) – 484 értékelő (8,5);
- Tonal szálloda (Munkács) – 421 értékelő (8,2);
- Ferdinánd szálloda (Munkács) – 418 értékelő (8,8);
- Bolero Plus szálloda (Munkács) – 376 értékelő (8,9).

Ha megfigyeljük a szálláshelyek értékeléseit és összevetjük a szolgáltatásokkal, akkor arra következtethetünk, hogy nem feltétlenül kell egy szálláshelynek a legelitebbnek és legfényűzőbbnek lennie ahhoz, hogy a vendégek tetszését elnyerje és ezáltal jó pontozást kapjon.

Az értékelés több szempont alapján történik. A vendég pontozza:

- a szoba felszereltségét;
- a tisztaságot;
- a kényelmet;
- az ár-érték arányát;
- az elhelyezkedést;
- az internet kapcsolatot.

Végül ezeknek az átlagából lesz a kerek egész, a szálláshely általános vendégértékelése.

A Munkácsi járás kereskedelmi szálláshelyeinek átlag vendégértékelése 8,5. Ez azt jelenti, hogy a járás szálláshelyei megállják a helyüket országos szinten is. Fontos viszont megjegyezni, hogy ezek az értékek folyamatosan változnak a pontozás nagyságával.

Általában a szálláshelyek minősítésének célja, hogy előzetes tájékoztatást nyújtson a vendégnek a várható színvonalról, amelynek egyensúlyban kell lennie az árral és a szolgáltatásokkal.

Ma a világon körülbelül 30 különböző szállodai osztályozási rendszer létezik, amelyek közül a legelterjedtebbek:

- csillagrendszer 1-től 5-ig;

- betűrendszer (A-B-C-D);
- "koronák" vagy "kulcsok" rendszere;
- pontrendszer.

Ukrajnában a csillagrendszert használják a szállodák minősítésére, míg az apartmanok vendégházak minősítésére napraforgókat használnak. A Munkácsi járás kereskedelmi szálláshelyinek minősítése során is e két típussal találkozunk.

A Munkácsi járásban 3 csillagos és 4 csillagos szállodák vannak jelen és egy darab 2 csillagos hostelt (Welcome24) is sikerült találnunk. Az apartmanok és vendégházak 3 és 4 napraforgóval rendelkeznek.

3 csillagos szálláshelyek: Tonal hotel (Munkács), Zlata Praha (Munkács), Palanok Hotel (Munkács), Hotel Intourist (Munkács), Bilochka Villa (Erdőpatak), Hotel Zoloti Vorota (Beregleányfalva).

4 csillagos szálláshelyek: Hotel Star (Munkács), Ferdinánd (Munkács), Belle Royale (Erdőpatak), Continental Hotel (Munkács).

3 és 4 napraforgós szálláshelyek: Modern Apartments, Apartments Domovik Parkaniya, 2A, Emilia, Doba3, Oroszvég, Lux Apartment munkácsi apartmanok, Prolisok, Старий дуб kékesfüredi vendégházak és a Fortuna beregvári vendégház.

3.2. Szálláshelyek az Ungvári járásban

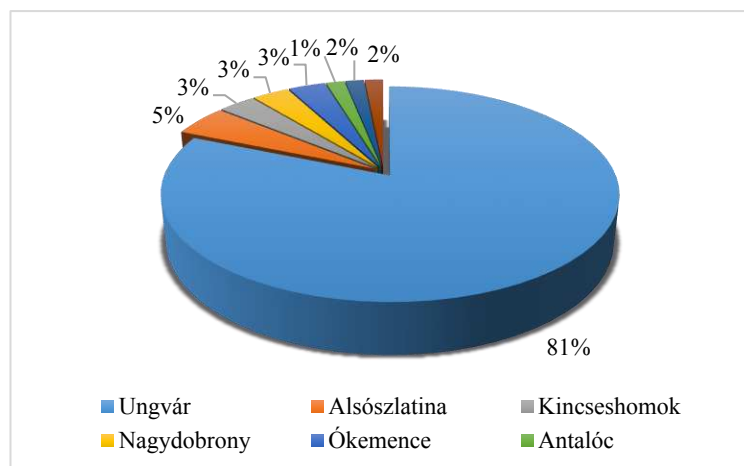
Az Ungvári járás a booking.com adatai alapján 64 regisztrált szálláshellyel várja vendégeit. A Munkácsi járásban meghirdetett szálláshelyekhez hasonlóan, találkozunk olyan szállásokkal, amelyek többször is meg vannak hirdetve, ugyanazon név alatt, más címen vagy éppen fordítva. Előfordulnak olyan esetek is, amikor ugyanazon szálloda - némi névváltoztatással - magasabb áron kínálja szobáit a vendégeknek, holott a szobák és a szolgáltatások minősége megegyezik az eredeti néven meghirdetett szállodáéval. A különbséget tehetünk, ha utána nézünk az adott szálláshelyeknek egyéb weboldalakon.

3.2.1. A településeken létesített szálláshelyek száma és típusai

Az Ungvári járás 66 településéből 8 rendelkezik valamilyen kereskedelmi szálláshellyel. A járásközpont és egyben Kárpátalja megyeszékhelye, Ungvár áll az élen a

szálláshelyek számának viszonylatában. Itt koncentrálódik a térség kereskedelmi szálláshelyeinek több mint 80 %-a, ami meglehetősen nagy fölény a további 7 településsel szemben (16. ábra).

Az említett településeken átlagosan 1 maximum 3 darab olyan létesítményt sikerült felkutatni, amelyben történik szállásadás egyéb kényelmi szolgáltatással kiegészítve. Ungvár után a második legtöbb szálláshellyel Alsószlatina rendelkezik, bár itt is mindössze 3 darab található. Kincsehomok, Nagydobrony és Ókemence 2-2, míg Antalóc, Ungsasfalva és Minaj mindössze 1-1 kereskedelmi szálláshellyel rendelkezik.

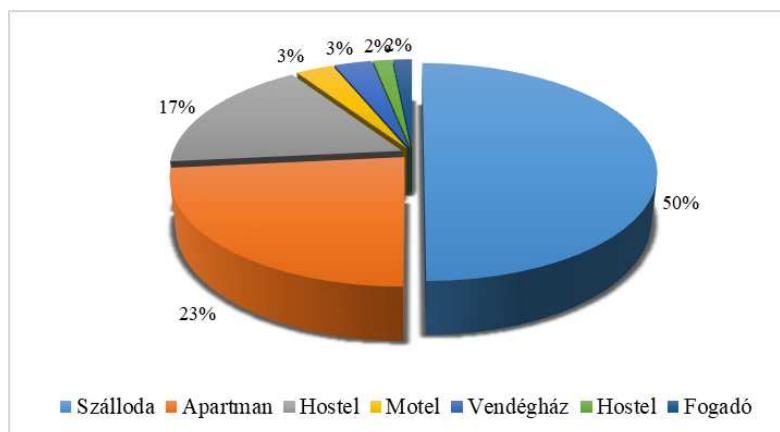

16. ábra: A településeken létesített szálláshelyek

Forrás: Saját szerkesztés

Azokban a falvakban, ahol nincs természeti vagy kulturális vonzerő, illetve távol esnek azoktól alacsony a látogatottság. Ezeken a településeken szálláshelyekre sincs különösebben szükség. Az Ungvári járás további 58 települése is ilyen. Némelyikük közel esik a szlovák határhoz és ez eredményez kisebb turista forgalmat a falvakban.

Kutatásunk során az Ungvári járásban 7 különböző típusú szálláshelyet sikerült elkülönítenünk, melyek a következők: szálloda, apartman, hostel, motel, Spa hotel, vendégház és fogadó. Mint a Munkácsi járás esetében, itt is a szállodák és apartmanok vannak többségben, különbség viszont, hogy őket követik a hostelek, motelek, vendégházak és végül a fogadók és Spa hotelek. A szállodák és apartmanok jelentős hányada Ungváron, míg az egyéb típusok a járás többi településén létesülnek. Összesítésben a szállodák teszik ki a járás szálláshelyeinek 50 %-át, ahogy azt 17. ábráról is leolvashatjuk.

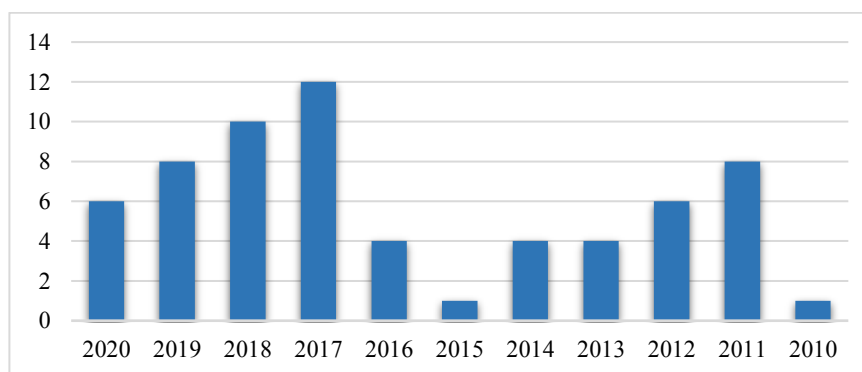
17. ábra: A szálláshelyek típusai

Forrás: Saját szerkesztés

3.2.2. A járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on

A szálláshelyek regisztrációs évei minden esetben megtalálhatóak a booking.com oldalán. A vendég szemszögéből nézve, minél régebben regisztrált egy szálláshely, annál több vendéget fogadott, ezáltal több visszajelzés érkezik a vendégektől, amelyek hatással lehetnek ránk, mint foglalóra a számunkra megfelelő szálláshely kiválasztásánál.

Az Ungvári járás első szálláshely regisztrálás a booking.com-on - csaknem 11 évvel ezelőtt – 2010-ben történt. A következő évtől kezdve ez a szám növekedésnek indult, majd 2013 és 2016 között újra csökkenést mutatott. 2015-ben drasztikusan visszaestek a regisztrálások (18. ábra).

18. ábra: Az Ungvári járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on

Forrás: Saját szerkesztés

2017 volt az az év, amikor a legtöbb szálláshely került regisztrálásra. Ilyen mértékű növekedés sem 2017 előtt sem után nem történt. Ebben az évben 12 szálláshellyel bővült a járás kínálata. A következő évben ez a szám valamelyest csökkent, de még így is magasan kiemelkedik a korábbi évekhez képest. Ennek a hirtelen bővülésnek háttérében a gyors elektronikai-technikai fejlődés és az internet adta lehetőségek kihasználása állhat.

Rossz hír viszont, hogy 2019 –től újra egy hanyatló korszak vette kezdetét, ettől az évtől kezdve egyre kevesebb szálláshely regisztrálás történt, míg 2020-ban a 2017-es adatokhoz képest a felére esett. Viszont ezek az adatok sem kétségbe ejtők, köszönhetően az újabb és újabb szállodaiparba és vendéglátásba befektetni vágyóknak.

3.2.3. A szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának vizsgálata

Az Ungvári járás férőhelyeinek és szobáinak vizsgálata a kutatásunk egyik legfontosabb eleme. A kutatásban összegyűjtött és elemzett 64 kereskedelmi szálláshely 1 366 szobát kínál a vendégek számára, amelyek egyidejűleg 3 285 fő elhelyezésére alkalmasak. A legtöbb szobát tartalmazó szálláshely a festői környezetbe illő alszósztatlinai Termal Star Complex szálloda, ahol a szobák száma 160 és mintegy 350 főt képes elszállásolni egyidejűleg. Nem sokkal marad le az ungvári Intourist Zakarpattya Hotel, a maga 150 szobájával és 325 fős férőhelyével a járás második legnagyobb szállodája.

A szobák és férőhelyek számát illetően említésre méltó a szintén Alszósztatlinán található Hotel Irys by Derenivska Kupil szálloda. A természet „lány ölen” épült szálloda 130 szobával és 300 főt befogadó férőhellyel rendelkezik.

Mivel a járásban szállodából van a legtöbb, ezért érdemes több, nagyobb szállodát is megemlíteni. Ezek a következők:

- Zolota Gora Hotel-Rancho (Ungvár) 56 szobával és 130 fős férőhellyel,
- Druzhba Hotel (Ungvár) 50 szobával és 120 fős férőhellyel,
- Hotel Praha (Ungvár) 46 szobával és 102 fős férőhellyel,
- Zinedine Sport-Hotel (Ungvár) 44 szobával és 132 fős férőhellyel,
- Duet Plus (Ungvár) 37 szobával és 70 fős férőhellyel.

Az apartmanokat szobánként nehéz megszámlálni, mivel egy apartman több szobát is tartalmaz, viszont alvásra csak a hálószoza alkalmas, kivételt képeznek azok az apartmanok, ahol a hálósobán kívül más helyiségben is található ágy, kanapé vagy egyéb alvásra alkalmas fekvőhely. Nagyobb figyelmet a férőhelyek száma érdemel az apartmanok esetében. A legtöbb

férőhellyel rendelkező apartman a járás központon elhelyezkedő, 32 fő elszállásolására alkalmas Galagov apartman.

Az apartmanok között külön kategóriát képvisel az apartmanhotel, amely az apartman és a szálloda kombinációjaként jött létre. Egy ilyen szálláshely ismert a járásban: az alsószlatinai Apartament Hotel by Derenivska Kupil, 44 szobájával 102 fő gondtalan elszállásolására képes, vagy a Derenivska Kupil csoport (szálloda+apartman) egyidejűleg 400 főt tud elszállásolni 170 szobában. Ezekon az apartmanokon kívül fenn maradt néhány egység 3-5-9 maximum 16 személy fogadására lett kialakítva.

A hostelék a harmadik leggyakoribb szálláshelyek a városban. Legtöbb férőhellyel rendelkező hostel a Vulyk Hostel Ungváron. A 41 szobával és 140 fős férőhellyel rendelkező hostel a járás legnagyobb hostele.

A hostelékre jellemző, hogy a szoba számának akár 3-4-szerese is lehet a férőhelyek száma. Egy szobában több emeletes ágyat is elhelyeznek, így sokkal olcsóbbak, mint más típusú szálláshelyek.

A motelek, Spa hotelek, vendégházak és fogadók között nehéz kiválasztani a legnagyobbat és a legkisebbeket, mivel 1 maximum 2 darab található belőlük a járásban.

- Fortuna motel (Ungvár) 7 szobával és 17 fős férőhellyel,
- Kruiz Motel (Kincseshomok) 4 szobával és 10 fős férőhellyel,
- SPA Hotel Eco Spa Resort Boholvar (Antalóc) 47 szobával és 130 fős férőhellyel,
- Gogol 14 vendégház (Ungvár) 8 szobával és 19 fős férőhellyel,
- Adonis vendégház (Ungvár) 6 szobával és 16 fős férőhellyel,
- Three Aces (Nagydobrony) 5 szobával és 10 fős férőhellyel.

A felsorolt egységek csak töredéke azoknak a szálláshelyeknek, amelyeket megvizsgáltunk. A fentiekben a legjelentősebbeket emeltük ki, a meg nem említett szálláshelyeken kevesebb, mint 40 szoba található (a teljes lista a B mellékletben megtekinthető).

Jelentős különbségek vannak a Munkácsi és az Ungvári járás szálláshelyeinek szobái és férőhelyei között, mivel az Ungvári járásban jóval 100 szoba felett is található szálláshely, míg a Munkácsiban 61 szobás a legnagyobb szálloda. A férőhelyek száma majdnem kétszerese a Munkácsi járás férőhelyeinek.

3.2.4. Pótágyazási lehetőségek

A pótágyazási lehetőségeket figyelembe véve azt tapasztaltuk, hogy a szálláshelyek többségében nincs rá lehetőség, ez 35 egységet érint. 29 szálláshely esetében csak fizetés útján oldható meg kiságy vagy pótágy igénylése. A legolcsóbb pótágyak 50 UAH-ba míg a ledrágábbak akár 850 UAH-ba is kerülhetnek személyenként egy éjszakára. A legolcsóbb alatt értendő a Tru Love apartman, és a ledrágább pedig az alsószlatinai Apartament Hotel by Derenivska Kupil apartman pótágyai. A gyerekek kiságyai is minden esetben azonos áron kapható a felnőtt pótágyakkal.

3.2.5. Standart kétszemélyes szobák árainak vizsgálata

Az Ungvári járás esetében is megvizsgáltuk a standart szobák árait: a ledrágább és a legolcsóbb szállodákat. Első lépésben a szállodai szobák árait vizsgáltuk és hasonlítottuk össze. Ezen belül is két kategóriába soroltuk őket: Ungvári szállodák és a további 7 település szállodái.

Ungvár ledrágább szállodája az Old Continent hotel, ahol egy éjszaka 2400 UAH-ba kerül 2 fő részére egy standart szobában. Ezzel az árral a járás negyedik ledrágább szálláshelye. A szálloda szolgáltatásainak skálája igen széles, standart szobái pedig minden alapvető terméket és szolgáltatást tartalmaz egy kis plusszal kiegészítve. A négy csillagos szálloda értékelése is kiemelkedő (9,1).

Árviszonylatban öt követi: a Zolota Gora Hotel-Rancho (1900 UAH), a Country Club (1800 UAH), Boutique Hotel Villa P (1590 UAH), Letuchiy Gollandets (1394 UAH), Atlant Hotel (1144 UAH), Hotel Praha (1069 UAH), Hotel Antonio (1037 UAH/2fő/éjszaka).

A legolcsóbb szálloda Ungváron az Ungweiser, ahol egy standart szoba 2 fő részére egy éjszakára 500 UAH-ba kerül. A szolgáltatások listája rövid és egyszerű.

A járás ledrágább szállodája (Ungvár szállodáit leszámítva) az alsószlatinai Hotel Irys by Derenivska Kupil. Egy standart szoba két fő részére, egy éjszakára 3100 UAH-ba kerül. A szállodában különböző wellness, szépségeti és egészségmegőrző szolgáltatásokat vehetnek igénybe a vendégek és a szobák felszereltsége is kitűnő.

A legolcsóbb szálloda a vizsgált településeken a Kincshomokon található Panska Vtiha szálloda (520 UAH/2 fő/éjszaka). Felszereltsége és szolgáltatásai megfelelnek az árak.

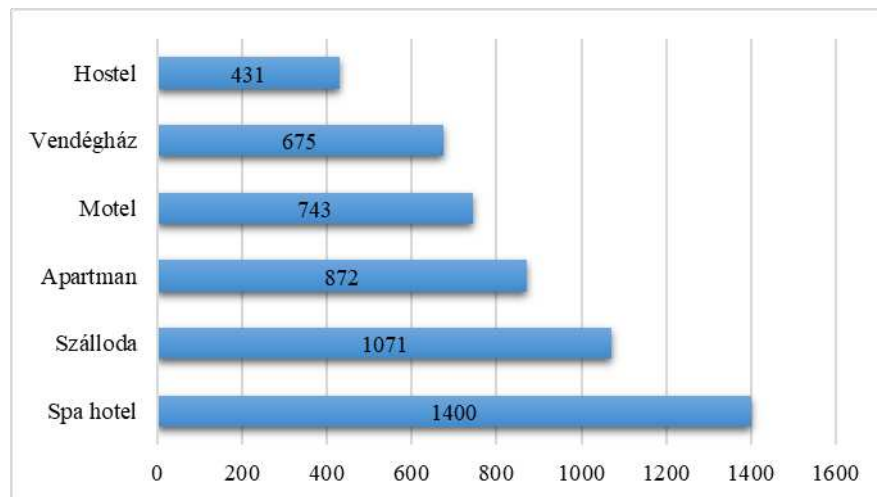
Összességében a szállodák átlagárai az Ungvári járásban 1071 UAH/2fő/éjszaka. Míg a Munkácsi járásban a ledrágább szállodák közé tartoztak az 500-800 UAH-s standart szobák, úgy az Ungváriban ezek a szállodák számítanak a legolcsóbbnak. Az árkülönbségek

egyértelműen érezhető. A szállodák és egyéb típusú szálláshelyek átlagárai a 19. ábrán megfigyelhető.

A legrágább apartman az Ungvári járásban az Art-House apartman Ungváron, amely 1200 UAH-ba kerül. A vendégek pozitívan gondolnak vissza az itt töltött időre, amely az értékelésekben (9,5) is megmutatkozik. Felszereltsége és szolgáltatásai jó minőségűek.

Az Apartament Hotel by Derenivska Kupil apartmanhotelt az előzőkben külön típusba soroltuk, mégis az apartmanoknál meg kell említeni, mivel kialakításában, berendezésében és szolgáltatásaiban legfőképp az apartmanra hasonlít. Ára 2300 UAH.

A legolcsóbban foglalható apartman a ABIA ungvári apartman, amely 470 UAH-ba kerül két fő részére. A járás apartmanjainak átlagára 872 UAH/2fő/éjszaka.

19. ábra: A szálláshelyek átlagárai UAH-ban

Forrás: Saját szerkesztés

A hostel a járásban a harmadik leggyakrabban előforduló szálláshely típus és egyben az egyik legolcsóbb is. Áruk 300 és 550 UAH között mozognak. A legolcsóbb hostelek a City Hostel Panorama, Hostel Minaj és Bely Kakadu. Mindhárom hostel 300 UAH/ba kerül személyenként. Jellemzően egy szobában 5-6 vendéget is el tudnak szállásolni az emeletes ágyaknak köszönhetően, de akadnak 2-3 személyes szobák is.

A legrágább hostelek az Alina Hotel & Hostel és a Hostel AC 1. Mind két hostel Ungváron található és 550 UAH-ba kerülnek két fő számára. A hostelek átlagára a járásban 431 UAH/2fő/éjszaka.

A motelek átlagára a járásban 743 UAH/2fő/éjszaka, mely két motel árának köszönhető: A Fortuna motel (Ungvár) 790 UAH/2fő/éjszaka, Kruiz Motel 695 UAH/2 fő/éjszaka.

Spa hotelből az Ungvári járásban egyetlen egy található Antalócon. A SPA Hotel Eco Spa Resort Boholvar standart szobái 1400 UAH-ba kerülnek két fő részére. Szolgáltatásai között megtalálhatóak wellness szolgáltatások, különféle masszázások és medencék.

A vendégházakból - csak úgy, mint a motelekből - két darab található, ezeknek átlagára 675 UAH/2fő/éjszaka. Az Adonis vendégház 800 UAH-ba, a Mala Praha vendégház pedig 550 UAH/2fő/éjszaka. Mindkettő Ungváron található.

A járás egyetlen fogadója, a Three Aces Nagydobronyban található, viszont a kutatás időtartama során nem volt foglalható az oldalon, így árat sem tudtunk hozzá kapcsolni.

3.2.6. Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások

A szobák felszereltségét tekintve a szálláshelyek jól el vannak látva. Mindegyik szálláshelyen van fűtés, ami alapvető feltétele egy szálláshely működésének. Léghőszabályozás már nincs mindenhol (58 szálláshely), feltételezhetően ezeken a helyeken a hűtést más módon oldják meg.

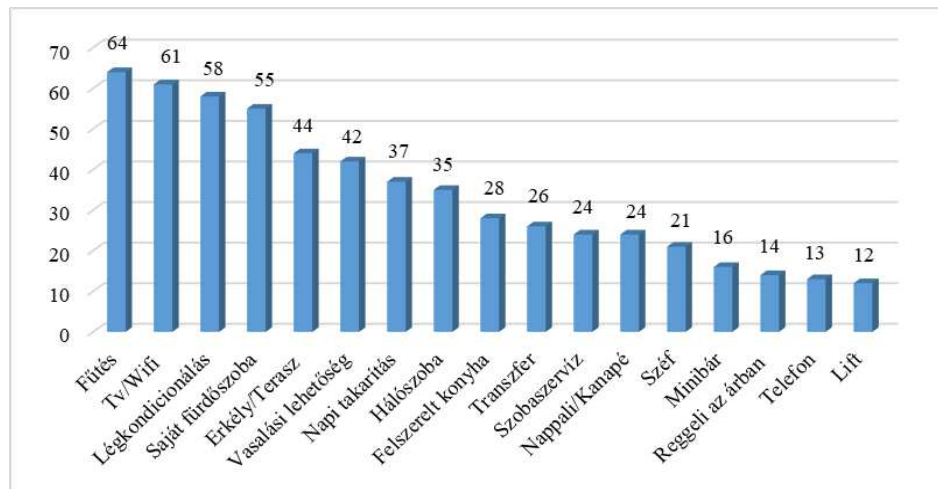
A szobákhoz 55 szálláshelyen tartozik saját fürdőszoba, a többi létesítményben két vagy több szobára jut egy fürdőszoba/zuhanyzó és a hozzá tartozó piperecikkek. Ingyenes internet a szobákban minden esetben igénybe vehető. Média és technológia terén a síkképernyős és műholdas TV-k dominálnak, minden szállodában, apartmanban, vendégházban, fogadóban, motelben és hostelben megtalálhatóak, kivételt képez a Vulyk Hostel és a Hostel Minaj. A Three Aces fogadóról pedig nincs adat ezzel kapcsolatban.

Erkély és/vagy terasz 44 szálláshely kínálatai között szerepel. A kert, mint kültéri egység is gyakori, legfőképp az apartmanoknál és vendégházaknál van jelen.

Ruhavasalás két formában lehetséges: a vasalást maga a vendég végzi kézi vasalóval vagy felár ellenében a szálláshely személyzete elvégzi a vasalást. Kézi vasalók szintén a családi jellegű apartmanokban és vendégházakban vannak elhelyezve, míg vasalási szolgáltatásokat a szállodákban nyújtanak. Tehát a vasalás bármilyen formája 42 szálláshelyen lehetséges.

Fontos megemlíteni, hogy ha a szolgáltatások/felszerelések között néhány nincs feltüntetve, nem feltétlenül jelenti azt, hogy azok nem is léteznek az adott szálláshelyen. Ennek oka az is lehet, hogy nem frissítik folyamatosan a honlapot, vagy az utolsó frissítés óta már a

hiányzó dolgokat pótolták, viszont a szálláshely honlapján nem tüntették fel. A feltüntetett szolgáltatásokat és azok számát a 20. ábrán összegeztük.

20. ábra: Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások

Forrás: Saját szerkesztés

Hálószoba, felszerelt konyha, nappali az apartmanok kialakítására jellemző. A legritkább szolgáltatások közé tartozik a transzfer (26 szálláshely) és a szobaszervíz (24 szálláshely). Általában a nagyobb szállodákban van rá lehetőség ezeket a szolgáltatásokat igénybe venni, természetesen bizonyos összegért cserében.

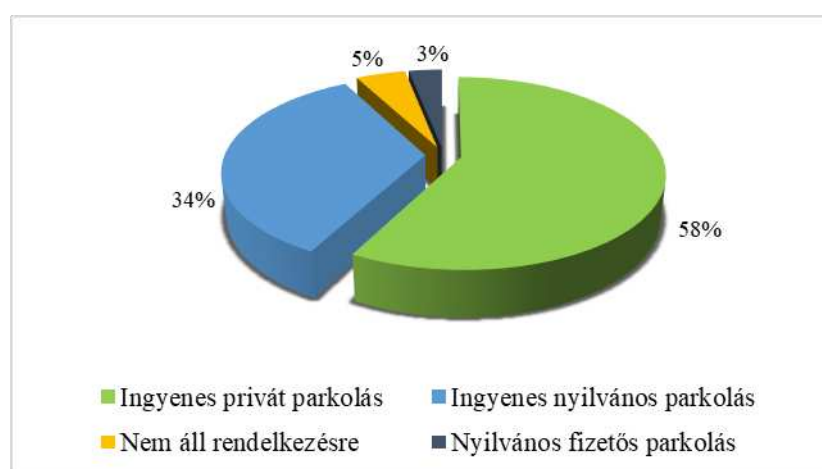
A telefon, széf és a minibár a szálláshelyek 1/3-ában található meg. Néhány helyen lift is működik a szállodákban a könnyebb közlekedésért.

Különféle masszáz és wellness szolgáltatások a következő szálláshelyeken vehetők igénybe:

- Old Continent Hotel (Ungvár),
- Hotel Praha (Ungvár)
- Zinedine Sport-Hotel (Ungvár)
- Hotel Complex Bahu (Ungvár)
- Kamelot (Ókemenec)
- Apartament Hotel by Derenivska Kupil (Alsószlatica)
- Hotel Irys by Derenivska Kupil (Alsószlatica)
- SPA Hotel Eco Spa Resort Boholvar (Antalóc)
- Termal Star Complex (Alsószlatica)

3.2.7. Parkolási lehetőségek

A vendégeknek három féle parkolási lehetőség adott a szálláshelyeken. Néhány szálláshely kivételével a parkolás ingyenesen megoldható, hol nyilvánosan, hol privát keretek között. A szálláshelyek több mint felénél (37 db.) az ingyenes privát parkolás dominál, míg 34%-uknál nyilvános helyen valósul meg a parkolás (ingyenesen). A Duet Hotel és az Atlant Hotel szállodák esetében a nyilvános parkolásért 20 UAH-t kell fizetnie a vendégnek. A Duchnovicha 25 apartman, a Hostel AC1 és Vulyk Hostel területén semmilyen formában nincs lehetőség jármű letételre. Az arányokat a 21. ábrán szemléltetjük.

21. ábra: Parkolási lehetőségek

Forrás: Saját szerkesztés

3.2.8. Beszélt nyelvek és fizetési módok

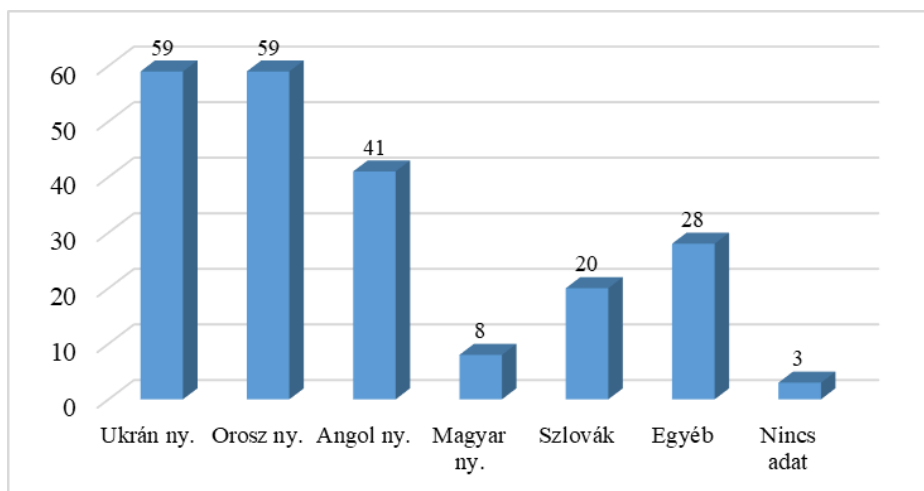
A szálláshelyeken a személyzet által beszélt leggyakoribb nyelvek az ukrán, orosz és az angol nyelv, továbbá megemlítendő a szlovák nyelv is. A 64 járási szálláshelyből 59-ben beszélik az ukrán nyelvet, szintén 59-ben az orosz nyelvet és 41-ben az angol nyelvet, ami nem meglepő, ha a szállodák vendégkörét vesszük figyelembe.

Magyar nyelv használata 8 kereskedelmi szálláshelyet érint, természetesen az államnyelv mellett. Továbbá más idegen nyelvek is szóba jönnek az említett nyelvek mellett vagy helyett, mint például: a lett, a cseh, a német, a lengyel, a francia, a bolgár, a fehérorosz, az olasz nyelvek és egzotikumként a japán nyelv is (konkrét példa az ungvári Forsage Hostel).

Érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni a szlovák nyelvhasználatra, mivel 20 szálláshelyen is a beszélt nyelvek közé tartozik. Ezzel a 4. leggyakrabban beszélt nyelv a szálláshelyek

listáján. Az Arizona Hotelben például az ukrán nyelv helyett a szlovák nyelvet részesítik előnyben, míg a Tru Love apartmanban a lengyel nyelvet.

A Bely Kakadu, a Pid Zamkom hostelekben, és a Hotel Alfa szálloda honlapján nincs információ arra vonatkozólag, hogy milyen nyelveken ért és beszél a személyzet.

22. ábra: Beszélt nyelvek

Forrás: Saját szerkesztés

Mint azt már a Munkácsi járás esetében is tárgyaltunk: a fizetés két formában történhet: kizárólag készpénz formájában, vagy készpénzzel és bankkártyával egyaránt. A szálláshelyek 41 %-ánál (26 szálláshely) a fizetés csak készpénzzel történhet, míg 59%-nál (38 szálláshely) a készpénz helyett használhatnak bankkártyát is a vendégek. Találkozunk olyan szálláshelyekkel, ahol valutaváltásra is lehetőség van, így aki külföldről érkezik és nincs nála ukrán hrivnya a készpénzes fizetéshez, az váltás során hozzájuthat.

3.2.9. A be- és kijelentkezések időpontjai

A szálláshelyek 80-90 %-ánál a bejelentkezés 14:00-tól kezdődik, kivételes esetekben ennél korábban. Ahol 0-24-ben működik recepció, azokon a helyeken a nap bármely órájában lehetősége van a vendégnek bejelentkezni. Ez mindenképp pozitívum azok számára, akik későn éjjel érkeznek és szeretnének megszállni. Sok esetben a bejelentkezés kora délutántól késő estig oldható meg.

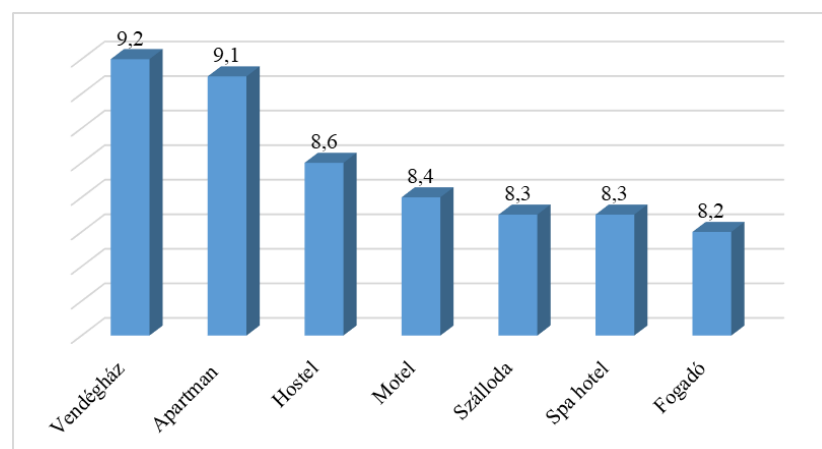
Kijelentkezésnél teljesen más a helyzet. Minden szálláshelyen a kijelentkezésnek a reggeli órákban meg kell történnie, maximum délig maradhatnak a vendégek, különben még egy napot kell kifizetniük.

A Hostel AS1 ungvári hostelben a vendég bármikor kijelentkezhet és elhagyhatja a szálláshelyet. Helyenként csak egy-két óra adott a kulcsok leadására (Hotel " BOUTIQUE ", Tru Love apartman, Hostel AC 1, Kamelot szálloda) és van ahol mindössze fél órájuk van a vendégeknek kiköltözni a szobából (Mala Praha szálloda, Apartment Provence, Intourist-Zakarpattia Hotel). A felsoroltak mindegyike ungvári szálláshely.

3.2.10. Online vendégértékelések és minősítések

Az Ungvári járás szálláshelyei összesen 11 685 vendégértékelést kaptak. Ebben vannak magasabb és alacsonyabb értékelések, pozitív és kevésbé pozitív vendégtapasztalatok. A vendégértékelések a legnagyobbtól a legkisebbig a 25. ábrán vannak feltüntetve és ebben a sorrendben végeztük az elemzést is.

A vendégházak átlagértékelése a legnagyobb a járásban: 9,2. Azt is ki kell emelnünk, hogy ez az értékelés mindössze két vendégház értékelésének átlaga. Az ungvári Gogol 14 vendégház 176 értékelés alapján 9,4 pontot kapott. Ez az eredmény nem csak a vendégházak között kiemelkedő, hanem a járás többi szálláshelyi között is. A vélemények is arról árulkodnak, hogy a vendégek meg voltak elégedve a szálláshely felszereltségével és kényelmével, csak néhány apró negatív észrevételük volt. Szintén jó értékelést kapott az Adonis vendégház, amelyet a vendégek 9,1 pontra értékelték.

23. ábra: Online vendégértékelések

Forrás: Saját szerkesztés

A 15 apartman közül az egyik legjobbnak a Tru Love apartmanegyüttes bizonyult. 9,8-as értékeléssel a járás második legjobban értékelt szálláshelye. Ugyan semmi extra-t nem tartalmaz a felszereltsége és a szolgáltatások köre, mégis a vendégeknek teljes mértékben elnyerte a tetszését. Őt már csak a Silena apartmanok előzik meg, 9,9-es értékeléssel (59 vendégértékelés alapján) a járás legjobb szálláshelyének minősült az utóbbi évben. Harmadik helyen 9,7 (172 vendégértékelés alapján) ponttal az Apartment Provence, amely szintén egy apartmanegyüttes Ungváron. Secheni Apartment és a Duhnovicha 25 apartmanok esetében nem találtunk konkrét pontokat csak a vendégértékelések száma ismert. A vendégeknek kevésbé nyerte el a tetszését az Uzh Apartments, 53 vendégértékelés alapján 7,4 pontot kapott, ez alapján az övé a legkisebb értékelés az apartmanok között. Az apartmanok átlag vendégértékelése 9,1.

A következő helyet a hostelek foglalják el. A legjobb három hostel a vendégek szerint a Forsage Hostel 9,4 pont, Vulyk Hostel 9,2, Alina Hotel & Hostel 8,9: mind három hostel Ungváron található.

A motelek átlag vendégértékelése szintén 2 motel értékeléséből alakult ki: az ungvári Kruiz Motel 8,5 (75 vendégértékelés alapján) és a kincshomoki Fortuna 8,3 (20 vendégértékelés alapján).

A szállodák esetében van a legtöbb vendégértékelés, viszont az átlagértékelése a második legkisebb a szálláshelyek között. A legjobb szállodák is az ungvári szállodák köréből kerülnek ki. Átlag vendégértékelésük 8,3.

Az első helyen a Nicole szálloda áll, az ő értékelése 9,5 pont (92 vendégértékelés alapján). Bár wellness, szépség- és egyéb szolgáltatásai nincsenek (weboldala alapján) és felszereltsége sem tartalmaz különlegességeket, ettől függetlenül pozitív benyomást keltett a vendégekben.

A második szálloda Hotel Antonio 627 értékelés alapján 9,4 pontot kapott, ami szép eredmény tekintettel arra, hogy több száz vendég véleményét és elégedettségét tükrözi. A vizsgált szolgáltatások nagy százaléka megtalálható a kínálati között.

Szintén 9,4-es értékelést kapott a Hotel Elefant 63 vendég véleménye alapján. Szolgáltatásai és felszereltsége nagyban különbözik a Hotel Antonio által nyújtottaktól, a vendégek mégis kedvelték és elégedettek voltak vele.

Az egész járásban egyetlen spa hotelt sikerült azonosítanunk, az antalóci SPA Hotel Eco Spa Resort Boholvar-t 8,3 pontra értékelték a vendégek. A szolgáltatások köre igen széles: a különböző testmasszázsztól kezdve, fitness és szépség- szolgáltatáson át a fürdőig minden megtalálható.

A fogadók esetében ugyanez a helyzet. A Three Aces nagydobronyi fogadó 8,2 ponttal rendelkezik, viszont jelenleg az oldalon nem foglalható.

600 db. feletti értékeléssel a következő szálláshelyek rendelkeznek:

- Alina Hotel & Hostel (Ungvár) – 894 értékelő (8,9)
- Ungweiser (Ungvár) – 675 értékelő (8,4)
- Hotel Antonio (Ungvár) – 627 értékelő (9,4)
- Mala Praha (Ungvár) – 617 értékelő (9)
- U Anity (Ungvár) – 600 értékelő (8,5)

A járásban a 3 és 4 csillagos szállodák dominálnak, viszont sok nem rendelkezik minősítéssel. A leggyakoribbak a 3 csillagos szállodák: a Galagov, a Mala Praha, az Emigrand Art Hotel, a Hotel Ungvarskiy, a Druzhba Hotel, az Intourist-Zakarpattia Hotel, az Izumrud, a Duet Hotel ungvári szállodák és a SPA Hotel Eco Spa Resort Boholvar Antalócon.

4 csillagos szállodák: Sting Hotel & Event Palace (Nagydobrony), Kamelot (Ókemence), Hotel Praha (Ungvár), Zolota Gora Hotel-Rancho (Ungvár), Hotel Kilikiya (Ungvár), Boutique Hotel Villa P (Ungvár), Old Continent hotel (Ungvár).

Minősítés még néhány apartman és két vendégház esetében van feltüntetve 3 napraforgó formájában. Ilyenek az Apartment Provence, az Апартаменти 21, a Historical center, az Apartments Yes, az Uzh Apartments, a Silver Apartments, a Silena, az ABIA, az Art-House ungvári apartmanok, a Gogol 14 és az Adonis ungvári vendégházak.

3.3. Szálláshelyek az Ilosvai járásban

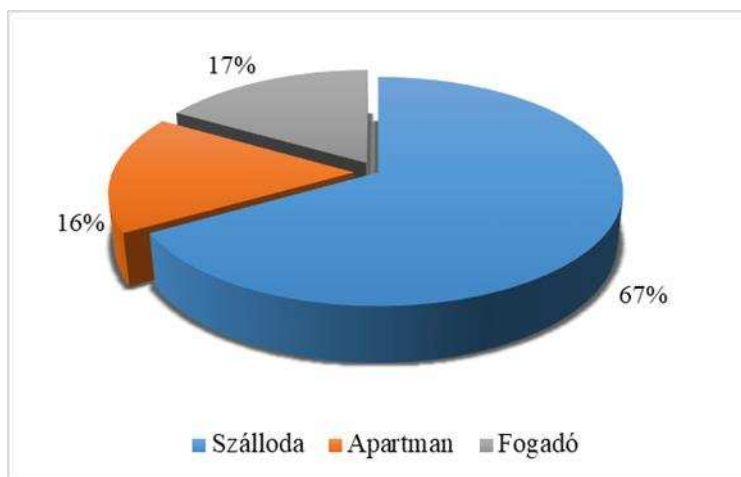
3.3.1. A településeken létesített szálláshelyek száma és típusai

Az Ilosvai járás területén mindössze 6 kereskedelmi szálláshelyet sikerült feltérképezni. A Munkácsi és Ungvári járásokhoz viszonyítva ez a szám sokkal kisebb. A járás 47 települése közül három rendelkezik valamilyen kereskedelmi szálláshellyel.

A turisztikai infrastruktúra a járásban még gyerekcipőben jár, kevés olyan vállalkozót találunk, akik tőkéjüket közvetlenül a vendéglátásba és a turizmusba investálják. Mindemelllett olyan alacsony lélekszámú településekről van szó, amelyek turizmusban való részvétele igen csekély vagy egyáltalán nincs is. Turisztikai szempontból nem éppen kedvező a járás földrajzi fekvése, ezért kiesik a fő turistaútvonalak vonzáskörzetéből.

A Munkácsi és Ungvári járástól eltérően az Ilosvai járásban kevés ismert – a magyar és ukrán turisták számára egyaránt fontos – történelmi, építészeti műemlék található, ezáltal az utazások többsége átutazós jellegű, az úticél más járások látványosságai.

Az érintett 3 település Ilosva, Ilonca és Beregkisfalud. A legtöbb szálláshely Ilonca területén található (3 db): 1 szálloda, 1 fogadó és 1 apartman várja vendégeit. Ilosván 2, Beregkisfaludon pedig 1 szálloda nyújt szálláslehetőséget.

24. ábra: A szálláshelyek típusai

Forrás: Saját szerkesztés

3.3.2. A járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on

A 6 szálláshely közül 5-nek sikerült a regisztrációs évét feljegyeznünk (Hotel Illara, Irshava Hotel, Садиба У Петровція, Sadyba Sribne Dzherelo, Cottage Teremok). A beregkisfaludi Han szálloda a booking.com oldalra nem került fel, hosszas keresés után bukkantunk rá erre a szállodára más weboldalak ajánlatai között. Mindegyik szálláshely különböző évben került regisztrálásra. Kivétel az ilosvai Hotel Illara és az iloncai Cottage Teremok, ugyanis mindkettő 2016-tól foglalható booking.com-on. 2013-tól az Irshava Hotel, 2018-tól a Sadyba Sribne Dzherelo és 2020-tól a Садиба У Петровція szálláshelyek szerepelnek az ajánlatok között.

3.3.3. A szálláshelyek befogadóképességének és a szobák számának vizsgálata

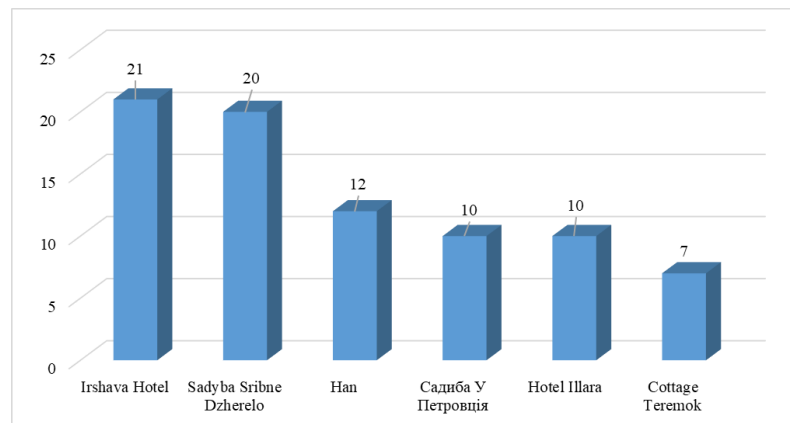
Az Ilosvai járás szálláshelyei összesen 80 kényelmes szobával és 190 főnek elegendő férőhellyel várja vendégeit. Ezen járás esetében nem lehet minden típusú szálláshely közül

kiemelni a legnagyobbakat és legkisebbeket, mivel csak 3 típusból válogathatunk és azokból is kevés van.

Legtöbb szobával (21db.) az ilosvai Irshava Hotel rendelkezik, ezzel párhuzamosan a legtöbb vendéget is ő tudja elszállásolni (50 fő). Második helyen az iloncai Sadyba Sribne Dzherelo fogadó áll: 20 szobájában 42 főnek biztosított férőhely. Egy probléma van a fogadóval – jelenleg a booking.com oldalon nem foglalható.

10-10 felszerelt szoba található a Hotel Illara és a Садиба У Петровція szállodákban 30-32 fős férőhellyel. 12 szobát kínál 18 vendégek számára a már fentebb is említett Han szálloda. Legkevesebb szobával a Cottage Teremok apartman rendelkezik: 7 szobában összesen 18 vendégnek biztosít kényelmes körülményeket a pihenéshez és szórakozáshoz (25. ábra).

25. ábra: Szobák száma

Forrás: Saját szerkesztés

3.3.4. Pótágyazási lehetőségek

Pótágy igénylése szinte minden szálláshelyen lehetséges, kivételt képez a Cottage Teremok apartman, ahol sem kiságy, sem pótágy nem áll rendelkezésre. A többi szálláshelyen a pótágyak bérlése 100 UAH-tól kezdődik, igaz ez a felnőtt pótágyakra és a gyermek kiságyakra egyaránt. A legdrágább pótágyak 150-200 UAH-ba kerülnek.

3.3.5. Standart kétszemélyes szobák árainak vizsgálata

Az árak vizsgálatánál szintén nem a hagyományos, eddig alkalmazott módszer alapján járunk el, a szálláshelyek mennyiségére való tekintettel. A járásban a legolcsóbb szálloda az iloncai Садиба У Петровція szálloda, ahol 400 UAH-ba kerül 2 fő részére egy standart szoba.

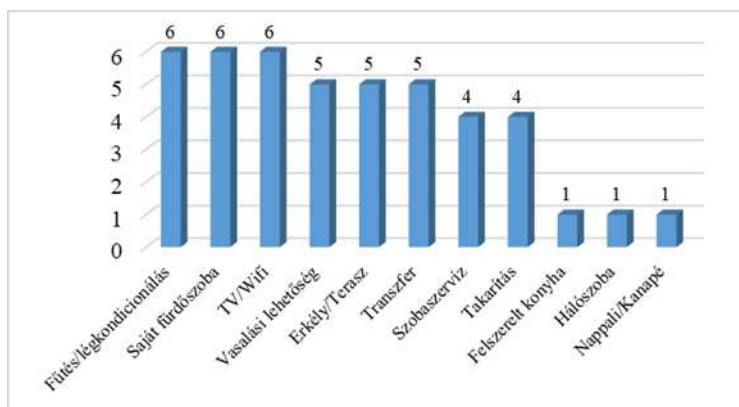
Nem sokkal drágábbak a beregkisaludi Han szálloda standart szobái, amelyért 443 UAH-t számítanak fel, beleértve a különféle adókat és díjakat.

A legdrágább szálloda az Ilosvai járásban a járás központon elhelyezkedő Irshava Hotel (540 UAH). Érdekes, hogy csak ezen a szálláshelyen nincs semmilyen wellness szolgáltatás, csak fodrászat és némi szabadidős lehetőség. A Hotel Illara a második legdrágább szálloda, ellenben ha a Munkácsi és Ungvári járásokhoz viszonyítjuk árait, ezek a járásokban a legolcsóbb szálláshelyek között szerepelne. Szolgáltatásai tartalmazznak wellness, fitness és szépcsézetit szolgáltatásokat.

A vezető helyen a Cottage Teremok apartman áll: ára 2250 UAH 2 fő részére. Szaunával masszázssal és különféle szabadidős lehetőségekkel várja vendégeit.

3.3.6. Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások

A szobák felszereltségét tekintve, vannak olyan dolgok, amelyek minden szálláshelyen megtalálhatók. Ahogy a 29. ábra is szemlélteti: ilyen a fűtés, légkondicionálás, TV, Wifi valamint a saját fürdőszoba. Vannak viszont olyanok is, amelyek csak a Cottage Teremok apartmanban található meg (felszerelt konyha, hálószoba, nappali, kanapé). Erkély/terasz, transzfer és vasalási lehetőség szintén majdnem mindegyik szálláshelyen megtalálható vagy igénybe vehető, kivéve az Irshava Hotel-t. Ez azért különös, mert ez a szálloda minősül a legdrágábbnak a járásban, mégsem tartalmazza az említett szolgáltatásokat.

26. ábra: Szobák/ apartmanok felszereltsége és szolgáltatások

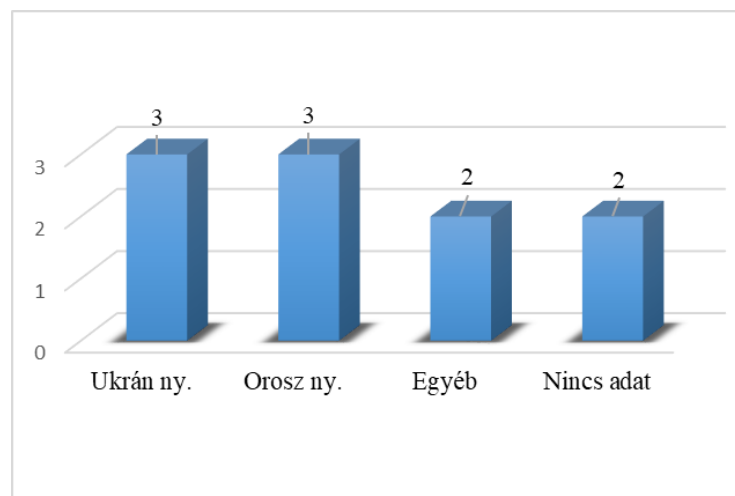
Forrás: Saját szerkesztés

A Munkácsi és Ungvári járásoktól eltérően több olyan elem is van, amelyeket az Ilosvai járás szálláshelyei nem tartalmaznak. A minibár, széf, lift és telefon is ezek közé tartozik.

Ha a kiegészítő szolgáltatásokat is megvizsgáljuk, mindegyik szálláshelyen lehetőség van valamilyen wellness vagy szépségügyi szolgáltatást igénybe venni. Kivétel az előző alpontban is említett Irshava Hotel. Wellness szolgáltatásokon belül értendők a testkezelések, arcápolások, és a masszázsek. Beltéri és kültéri medence két szálláshely kínálatai között szerepel: Sadyba Sribne Dzherelo fogadóban és a Han szállodában.

3.3.7. Beszélt nyelvek és fizetési módok

A beszélt nyelveket vizsgálva szembevető különbség az előző járásokhoz képest, hogy a magyar nyelv nem szerepel a beszélt nyelvek között, kizárólag az ukrán és az orosz. A Hotel Illarában az ukrán és az orosz nyelv mellett beszélnek a fehérorosz nyelvet is. A Садиба У Петровція szállodában idegen nyelvként megjelenik a szlovák, a cseh és a lengyel nyelv. Az Irshava Hotel és a Han szálloda beszélt nyelveiről nem találtunk adatot, amint az látható a 27. ábrán is.

27. ábra: Beszélt nyelvek

Forrás: Saját szerkesztés

A fizetési módokat illetően pontosan fele-fele az arány: 3 szálláshelyen (Irshava Hotel, Sadyba Sribne Dzherelo, Cottage Teremok) csak készpénzzel, 3 szálláshelyen (Hotel Illara, Садиба У Петровція, Han szálloda) pedig bankkártyával is megoldható. A parkolás minden esetben ingyenes és privát.

3.3.8. A be- és kijelentkezések időpontjai

Bejelentkezésnél három időpont a leggyakoribb 12:00 és éjfél között, 07:00 és éjfél között, valamint 15:00 és éjfél között. Időpont csak annál a szállodánál nincs meghatározva, amelyet nem a booking.com-on hirdetnek (Han szálloda). Kijelentkezés maximum időpontja 12:00. Legkorábban a Irshava Hotelből lehet kijelentkezni (05:00).

3.3.9. Online vendégértékelések és minősítések

Legnagyobb vendégértékelést a szálláshelyek között az iloncai Садьба У Петровця szálloda kapta (8,7 pont), fontos viszont hozzátenni, hogy csupán 3 vendég értékelte a szálloda szolgáltatásait. Őt követi a Hotel Irshava szálloda és a Sadyba Sribne Dzherelo fogadó 8,1 ponttal. 7,6 pontot kapott a 81 vendégtől a Hotel Illara, ezzel őt értékelték a legtöbben. 6,9-es értékeléssel az utolsó helyen áll a Cottage Teremok apartman 6 vendég véleménye alapján.

Az Ilosvai járás szálláshelyei egyikénél sem szerepel minősítés.

KÖVETKEZTETÉSEK

A Munkácsi, Ungvári és Ilosvai járások szálláshely-kínálata között jelentős különbségek figyelhetők meg, amelyek legkirívóbban az egységek számában és a szolgáltatások árában nyilvánul meg.

A Munkácsi járás 88 településéből 8 rendelkezik kereskedelmi szálláshellyel, az Ungvári járásban szintén 8 település, ugyanakkor a települések száma kevesebb (66 település). Az Ilosvai járásban 47 település van, viszont csak 3 területén létesül kereskedelmi szálláshely. Az Ungvári és Munkácsi járások esetében ugyanannyi a szálláshelyek száma (64 darab) függetlenül attól, hogy a Munkácsi járásban több település található. Ez azt jelenti, hogy a több település nem feltétlenül von maga után több kereskedelmi szálláshelyet is, amit kutatásunk is jól bizonyít, valamint a város-falu ellentétet sem szabad figyelmen kívül hagyni.

A szálláshelyek típusai is eltérő jelleget mutatnak. A legváltozatosabb a Munkácsi járás, ahol 9 különböző típusú szálláshelyet sikerült felkutatnunk. A regisztrációs évekkel már a helyzet nem ilyen egyértelmű. Ugyan a Munkácsi járásból egy adott évben több szálláshely is felkerült a booking.com oldalra, viszont az Ungvári járás egységei sokkal szélesebb regisztrációs időskálán mozogtak. Az Ilosvai járás szolgáltatói az adott kérdés kapcsán is egy teljesen más dimenzióban mozognak.

A legtöbb férőhellyel és szobával kétség kívül az Ungvári járás szálláshelyei rendelkeznek. A Munkácsi járásban a szobák száma 784, az Ungvári járásban majdnem ennek duplája (1366 szoba). Az Ilosvai járásban közel 10-szer kevesebb szobával rendelkeznek a szálláshelyek, Munkácsi járáshoz viszonyítva. A férőhelyek száma arányosan növekszik a szobák számával.

A szobák árainak alakulása hasonló mértéket mutat. Szintén az Ungvári járásra jellemző a legmagasabb- és az Ilosvaira a legalacsonyabb árak. A járások azonos típusú szálláshelyeinek mindegyikére igaz az állítás, átlagárakban és külön-külön is.

A szolgáltatások és felszereltségük terén a járások szálláshelyei közel azonos szintet mutatnak, annyi különbséggel, hogy az Ungvári járás szálláshelyeinél színesebb a szabadidős lehetőségek skálája.

Különbségek vannak a beszélt nyelvek között is. Bár az ukrán és az orosz nyelvet mind három járásban beszélnek a szálláshelyek többségében, a magyar és az angol nyelvről ez nem mondható el. Az Ilosvai járásban sem az angol sem a magyar nyelvet nem beszélnek egyik

vizsgált szálláshelyen sem. Az Ungvári járásban pedig jelentős az egyéb idegen nyelvek használata, ilyen például a szlovák, a cseh és a lengyel nyelv.

A legjobb értékeléseket a Munkácsi járás szálláshelyei kapták. A szálláshelyek közel felénél az átlagértékelések típusonként 9 és azt meghaladó pontszám.

ÖSSZEFOGLALÁS

A szakdolgozat célja Kárpátalja Központi turisztikai mikrorégiójához tartozó járások kereskedelmi szálláshelyeinek részletes elemzése volt, melyet a booking.com weboldal és a Microsoft Excel program segítségével hajtottunk végre, egy előzetesen elkészített szempontrendszer alapján, ami útbaigazítás volt az elemzések során.

Az első fejezetben, a járásokról készítettünk egy általános jellemzést, melyben szó esik mindhárom járás domborzatáról, vízrajzáról, népességi megoszlásáról, növény-és állatvilágáról, iparáról és gazdaságáról, valamint turizmusáról is. A jellemzéshez szükséges adatokhoz szakirodalomból, tanulmányokból, statisztikákból és internetes forrásokból jutottunk hozzá. Ugyanebben a fejezetben tárgyaljuk a járások azon nevezetességeit is, melyek történelmi, vallási, természeti és építészeti szempontból kiemelkedők.

A második fejezet a kutatás módszertani leírása. Ebben taglaljuk hogyan, milyen formában végeztük a kutatást, milyen szempontokat vettünk figyelembe az elemzés során és milyen eszközök voltak segítségünkre. Gyakorlatilag egy rövid felvezető a munka menetéről, ami a harmadik fejezetben bontakozik ki.

A harmadik fejezetben elemeztük a Microsoft Excel-ben összesített adatokat. Ez a fejezet több alpontra bomlik a táblázat értékeléséből kifolyólag, valamint ez a munkánk leghosszabb és legtartalmasabb része. Az elemzéshez legelőször összegyűjtöttük a booking.com segítségével a Munkácsi, Ungvári és Ilosvai járás kereskedelmi szálláshelyeit, majd azokat egyenként megvizsgáltuk. Milyen a szálláshelyek típusa, hol találhatóak, milyen településeken létesülnek kereskedelmi szálláshelyek illetve milyen típusúak, hány szobával rendelkeznek, mennyi a maximális férőhelyek száma, milyen a szobák felszereltsége, milyen plusz/wellness szolgáltatásokat kínálnak a vendégeknek (+szabadidős lehetőségek), milyen nyelveken beszél a személyzet, a készpénzes és kártyás fizetések arányát, a szobák pótágyazási lehetőségeit és a komplexumok parkolási megoldásait. Fontos része a kutatásnak az árak vizsgálata, ezen belül a standart kétszemélyes szobák árainak elemzése.

Megtudtuk milyen a vendégek véleménye az értékelések alapján egy-egy szálláshelyről, illetve hányas pontszámra és pontosan hányan értékelik magának a szálláshelynek a szolgáltatásait, kényelmét és az általa nyújtott szórakozási lehetőségeket. A ki- és bejelentkezésekre szánt időtartamok vizsgálata szintén a kutatás részét képezték. Kiegészítésképpen pedig fontosnak tartottuk megvizsgálni a szálláshelyek minősítését az ukrajnai jogszabályoknak megfelelően.

A kutatás elvégzésével arra a következtetésre jutottunk, hogy a Munkácsi és Ungvári járás kereskedelmi szálláshelyekkel jól ellátott, legfőképp a járásközpontok. Ugyanez viszont nem mondható el az Ilosvai járásról, mivel a járásban szálláshely hiány figyelhető meg.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK JEGYZÉKE

1. Berghauer Sándor, 2012A: *A turizmus, mint kitörési pont Kárpátalján (?) (Értékek, remények, lehetőségek Ukrajna legnyugatibb megyéjében)* Phd-értekezés, Pécs.
2. Berghauer Sándor, 2012B: *Kárpátalja turizmusa*. Főiskolai jegyzet, Beregszász.
3. Berghauer Sándor, 2013 : *A Munkácsi járás természeti adottságainak idegenforgalmi szempontú kvantitatív értékelése*. Beregszász
4. Berghauer Sándor, 2014: *A Munkácsi járás természeti adottságainak idegenforgalmi szempontú kvantitatív értékelése*. In: Limes: A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Évkönyve., pp. 153-166.
5. Budai Ákos – Elbe István – Tóth Anikó, 2013: *Kárpátalja*. Ketzal Kft, Budapest. 346 o.
6. Dupka György, 2012: *Magyar művészet Kárpátalján*. Intermix Kiadó. Ungvár-Budapest. 380 o.
7. Gajdos Rudolf, 2007: *Munkács város turista vonzerőleltára*. Szakdolgozat. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász.
8. Horváth Zoltán György - Kovács Sándor. 2012: *Kárpátalja kincsei*. Masszi Kiadó, Budapest. 310 o.
9. Izsák Tibor, 2009: *Ilosvai járás*. In Baranyi Béla (szerk): *Kárpátalja*. Dialóg Campus Kiadó, Pécs – Budapest, 2009. 544 o.
10. Kovács Sándor, 1999: *Kárpátaljai útravaló*. Püski Kiadó, Budapest. 173 o.
11. Molnár D. István, 2009: *A Munkácsi járás*. In Baranyi Béla (szerk.): *Kárpátalja*. Dialóg Campus Kiadó, Pécs – Budapest, 2009. 544 o.
12. Molnár József, 2009: *Ungvári járás*. In Baranyi Béla (szerk.): *Kárpátalja*. Dialóg Campus Kiadó, Pécs – Budapest, 2009. 544 o.
13. Tarpai József – Golodnyák Olga – Manyas Joseph, 2008: *Kárpátalja turisztikai útikönyv*. Svit Uspihu Kiadó, Beregszász. 314 o.
14. Tarpai József, 2013: *A természeti és társadalmi erőforrások szerepe Kárpátalja turizmusfejlesztésében és hatása a területfejlesztésre*. PhD értekezés, Pécs.
15. Tóth Attila, 2017: *A Beregszászi járás vallási szerkezetének változása 1878-1915 között a görögkatolikus egyházmegyei sematizmusok alapján* In Scientia Denique VII. évfolyam. Lira Kiadó, Ungvár.
16. Tóth Attila – Fodor Gyula – Berghauer Sándor, 2017: *Munkács turisztikai potenciáljának vizsgálata a kereskedelmi szálláshelyek létszámának statisztikai adatai és a booking.com*

- rendszer adatainak összehasonlítása alapján [Туристичний потенціал м. Мукачеве на основі порівняння закладів розміщення за статистичними даними та даними системи Booking.com]* In I Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Актуальні проблеми регіональних досліджень», Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки м. Луцьк, pp. 105-109.
17. Державний комітет статистики України 2018: *Статистичний щорічник Закарпаття за 2017 рік*, Ужгород.
  18. Ismeretlen szerző: *Beregszentmiklósi várkastély*. Interneten: <http://www.karpataljaturizmus.hu/index.php?p=h&a=55>. Letöltés ideje: 2020.11.01.
  19. Elbe István, 2020: *Hét vidéki millenniumi emlékmű – Munkács*. Interneten: https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2020/05/07/het_videki_millenniumi_emlekm_u_munkacs. Letöltés ideje: 2020.11.02.
  20. Ismeretlen szerző: *Fejérház Munkács*. Interneten: <http://www.karpataljaturizmus.hu/index.php?p=h&a=115>. Letöltés ideje: 2020.11.04.
  21. Ismeretlen szerző: *Látnivalók: várak, kastélyok, természeti értékek*. Interneten: <http://www.karpatinfo.net/latnivalok/91759%2C91760%2C91798%2C91799> Letöltés ideje: 2020.11.10.
  22. Ismeretlen szerző: *Latorca*. Interneten: <https://www.karpatinfo.net/dosszie/latorca>. Letöltés ideje: 2020. 11. 13.
  23. Ismeretlen szerző: *Munkács*. Interneten: <http://beszelamarvany.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=116802>. Letöltés ideje: 2020.11.14.
  24. Ismeretlen szerző: *Munkácsi járás*. Interneten: <https://www.karpatinfo.net/uticel/munkacsi-jaras>. Letöltés ideje: 2020.11.14.
  25. Ismeretlen szerző: *Munkácsi vár*. Interneten: http://karpataljaturizmus.info/product_info.php?products_id=482. Letöltés ideje: 2020.11.22.
  26. Ismeretlen szerző: *Szinyák-hegység – Körkép Munkács tájékán*. Interneten: <https://hazajaroegylet.hu/hazajaro/szinyak-hegyseg-korkep-munkacs-tajekan/>. Letöltés ideje: 2020.11.22.
  27. Ismeretlen szerző: *Tours-i Szent Márton Székesegyház*. Interneten: <https://munkacs-diocese.org/hu/szekesegyhaz/>. Letöltés ideje: 2020.11.23.
  28. Ismeretlen szerző: *Мукачівський район*. Interneten: <https://zakarpal-rada.gov.ua/mapa-zakarpattya/mukachivskyj-rajon/>. Letöltés ideje: 2020.12.05.

29. Kocsis Julianna, 2013: *Legendák Kárpátalján: A beregvári Schönborn-kastély*. Interneten: <http://www.karpatalja.ma/sorozatok/legendak-karpataljan/legendak-karpataljan-a-beregvári-schonborn-kastely/>. Letöltés ideje: 2020.12.05.
30. Popovics Béla, 2010: *110 esztendő a Munkácsi Nemzeti Színház – vidékünk legrégebbi teátruma*. Interneten: <http://www.karpataljalap.net/?q=2010/01/01/110esztendos-munkacsi-nemzeti-szinhaz-videkunk-legregebbi-teatruma>. Letöltés ideje: 2020.12.07.
31. Ismeretlen szerző: *Ungvári szabadtéri és néprajzi múzeum (Skanzen)*, Interneten: <http://www.karpatutazo.hu/latnivalok/muzeumok-tajhazak/ungvar-ungvari-jaras/ungvari-szabadteri-es-neprajzi-muzeum-skanzen>. Letöltés ideje: 2020.12.07.
32. Ismeretlen szerző: *Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti múzeum*. Interneten: (<http://www.paprikawellness.com.ua/programok/latnivalok/boksay-jozsef-karpataljai-megyei-szepmuveszeti-muzeum>). Letöltés ideje: 2020.12.08.
33. Ismeretlen szerző: *A Nagyzsinagóga egykori épülete, Ungvár*. Interneten: <https://karpatinfo.net.ua/muemlek-epitmeny/300352-nagyzsinagoga-egykori-epulete-ungvar>. Letöltés ideje: 2020.12.10.
34. Ismeretlen szerző: *Szerednyei várrom*. Interneten: <https://karpatinfo.net.ua/muemlekek/300330-szerednyei-varrom>. Letöltés ideje: 2020.12.10.
35. Ismeretlen szerző: *Ilosvai járás*. Interneten: <https://mapio.net/a/96682386/?lang=hu>. Letöltés ideje: 2020.12.11.
36. Іршавська Районна Державна Адміністрація, 2019: *Іршавський район*. Interneten: <https://www.irda.gov.ua/fotogalereya/irshavskyy-rayon>. Letöltés ideje: 2020.12.11.
37. Ismeretlen szerző: *Ilosva*. Interneten: <http://www.karpataljaturizmus.hu/index.php?p=h&a=75>. Letöltés ideje: 2020.12.11.
38. Ismeretlen szerző: *Іршавська районна рада*. Letöltés ideje: 2020.12.12.
39. Ismeretlen szerző: *Іршавський район*. Interneten: <https://www.karpaty.info/ua/uk/zk/ir>. Letöltés ideje: 2020.12.12.
40. Marosi Anita, 2021: *A dolhai várkastély*. Interneten: <http://kmmi.org.ua/cikkek/hirek/a-dolhai-varkastely>. Letöltés ideje: 2021.03.29.
41. Sütő Éva, 2014: *Kovácsműhely Rókamezőn*. Interneten: <https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-ma/karpatalja-ma-kovacsruhely-rokamezon/>. Letöltés ideje: 2021.02.21.

42. Ismeretlen szerző, 2019: *Ungvár lakossága 115 ezer fő.* Interneten: <https://karpataljalap.net/2019/08/11/ungvar-lakossaga-115-ezer-fo>. Letöltés ideje: 2021.03.20.

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: <i>Kárpátalja 1998-2020</i>	10
2. ábra: <i>Kárpátalja napjainkban</i>	11
3. ábra: <i>A Munkácsi járás elhelyezkedése</i>	12
4. ábra: <i>Az Ungvári járás elhelyezkedése</i>	17
5. ábra: <i>Az Ilosvai járás elhelyezkedése</i>	21
6. ábra: <i>Kárpátalja turisztikai mikrorégiói</i>	24
7. ábra: <i>A településeken létesített szálláshelyek száma</i>	29
8. ábra: <i>A szálláshelyek típusai</i>	29
9. ábra: <i>A Munkácsi járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on</i>	30
10. ábra: <i>Pótágyazási lehetőségek típusai</i>	32
11. ábra: <i>A szálláshelyek átlagárai UAH-ban</i>	34
12. ábra: <i>Szobák/ apartmanok felszereltsége és szolgáltatások</i>	35
13. ábra: <i>Parkolási lehetőségek</i>	37
14. ábra: <i>Beszélt nyelvek</i>	38
15. ábra: <i>Online vendégértékelések</i>	40
16. ábra: <i>A településeken létesített szálláshelyek</i>	43
17. ábra: <i>A szálláshelyek típusai</i>	44
18. ábra: <i>Az Ungvári járás szálláshelyeinek regisztrációs évei a booking.com-on</i>	44
19. ábra: <i>A szálláshelyek átlagárai UAH-ban</i>	48
20. ábra: <i>Szobák/apartmanok felszereltsége és szolgáltatások</i>	50
21. ábra: <i>Parkolási lehetőségek</i>	51
22. ábra: <i>Beszélt nyelvek</i>	52
23. ábra: <i>Online vendégértékelések</i>	53
24. ábra: <i>A szálláshelyek típusai</i>	56
25. ábra: <i>Szobák száma</i>	57
26. ábra: <i>Szobák/ apartmanok felszereltsége és szolgáltatások</i>	58
27. ábra: <i>Beszélt nyelvek</i>	59

РЕЗЮМЕ

Метою написання бакалаврської роботи було зробити детальний аналіз закладів тимчасового розміщення Центрального туристичного мікрорегіону Закарпаття на основі даних системи онлайн бронювання booking.com. За допомогою попередньо складеної анкети ми відбирали потрібну нам інформацію, після чого її було опрацьовано в програмі Microsoft Excel.

У першому розділі ми зробили загальний опис про три адміністративні райони, які відносяться до Центрального туристичного мікрорегіону, в якому також обговорюються питання географічного положення, гідрографії, флори та фауни, демографії, промисловості, сільського господарства та туризму. Необхідні для роботи дані, були отримані з фахової літератури, статистичних збірників та онлайн-джерел. У цьому розділі, ми також обговорюємо туристичні привабливості, які є важливими з історичної, релігійної, архітектурної та природної точки зору і формують орнамент краю.

У другому розділі описана методика дослідження, які аспекти ми враховували під час збору та аналізу даних. Це практично короткий посібник етапів процесу виконаної роботи, яке буде розгорнуто описано в третьому розділі.

У третьому розділі ми провели аналіз отриманих даних. Цей розділ складається з багатьох підпунктів, які само по собі являються структурними частинами використаної анкети. У першу чергу ми зібрали всі заклади тимчасового розміщення в адміністративно-територіальних одиницях Центрального туристичного мікрорегіону Закарпаття в booking.com, після чого проводився їх ретельний аналіз. Було отримано багато даних щодо типів, місткості, наданих основних та додаткових послуг і т.д. в досліджуваних закладах. Також були зібрані інформації щодо середніх оцінок відвідувачів. Важливою частиною дослідження є експертиза цін, на основі аналізу цін стандартних двомісних номерів. За результатами нашого дослідження, найдорожчі заклади розміщення має Ужгородський район, за ним йде Мукачівський район, та найдешевшим являються заклади Іршавського району.

В кінці дослідження ми дійшли висновку, що Центральний туристичний мікрорегіон добре обладнаний закладами тимчасового розміщення. Більшість даних про ціни на проживання показують, що розміщення є доступним для пересічної людини і не становить великих витрат для туристів, а також те, що послуги мають хороший рівень задоволення у туристів.

NYILATKOZAT

Alulírott **Szurnyák Klaudia**, turizmus szakos hallgató kijelentem, hogy szakdolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékén készítettem turizmus diploma megszerzése céljából.

Kijelentem, hogy szakdolgozatomat más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye és csak hivatkozott forrásokat használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárban a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

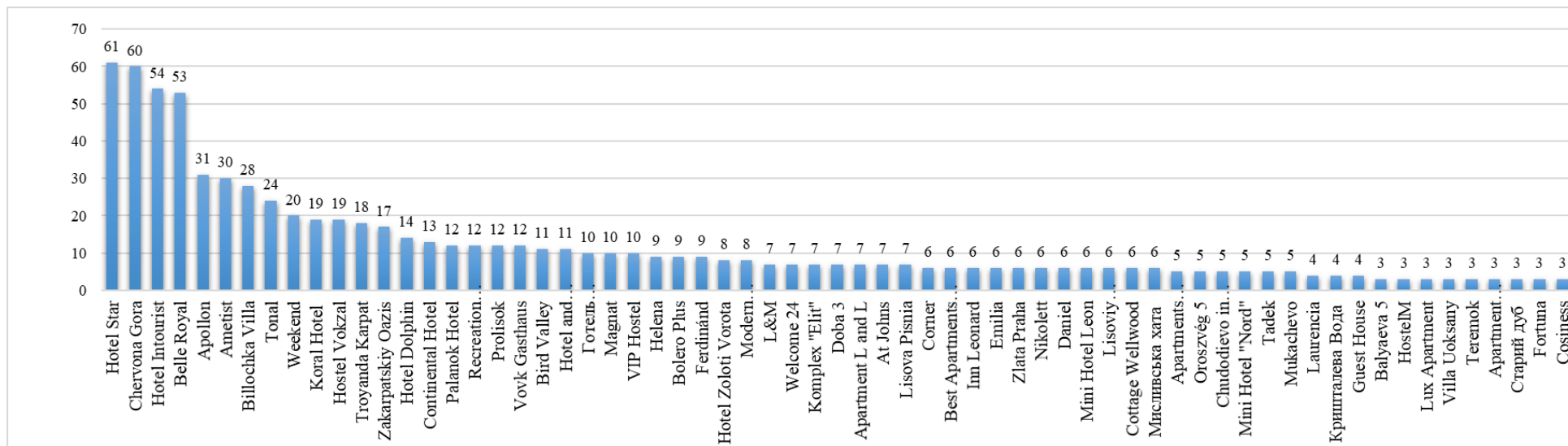
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton szeretnék köszönetet mondani témavezetőmnek, Tóth Attilának. Köszönöm, hogy segítségemre volt, bármilyen problémával fordultam is hozzá. Hálás vagyok értékes és állandó tanácsaiért. Köszönöm építő jellegű kritikáit, amelyek hasznosnak bizonyultak a szakdolgozat megírásakor.

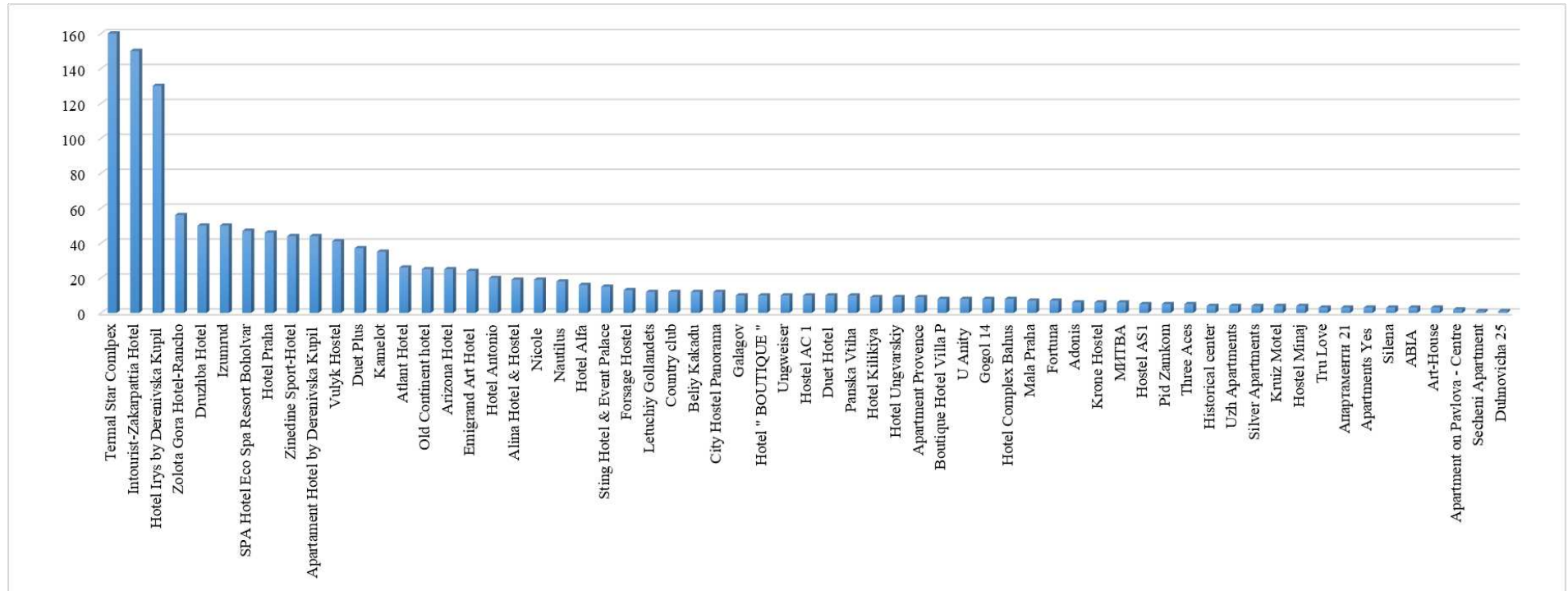
A MELLÉKLET

A MUNKÁCSI JÁRÁS TERÜLETÉN VIZSGÁLT SZÁLLÁSHELYEK

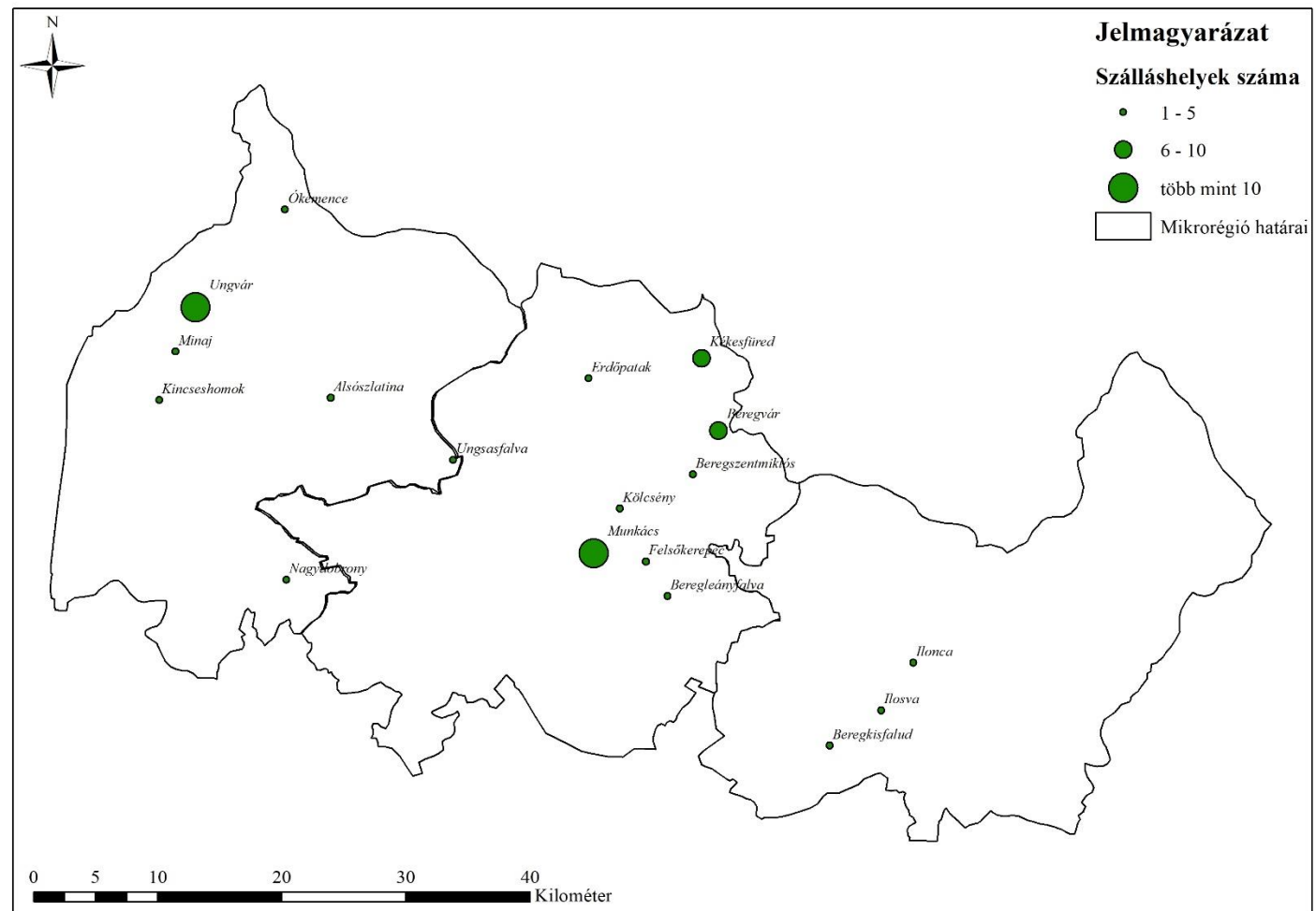
B MELLÉKLET

AZ UNGVÁRI JÁRÁS TERÜLETÉN VIZSGÁLT SZÁLLÁSHELYEK

C MELLÉKLET

A SZÁLLÁSHELYEK SZÁMA A MIKRORÉGIÓBAN

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1007779409

Дата перевірки:
08.05.2021 00:02:47 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
08.05.2021 00:30:10 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: Сурняк Клавдія Золтанівна_ТУРИЗМ

Кількість сторінок: 75 Кількість слів: 16500 Кількість символів: 141217 Розмір файлу: 2.96 MB ID файлу: 1007833355

4.11% Схожість

Найбільша схожість: 1.05% з Інтернет-джерелом (<http://karpataljaiadatbank.net/images/pdf/berghauer%20sandor.pdf>)

4.11% Джерела з Інтернету

142

Сторінка 77

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

6